

عنوان رساله :

طراحی گرافیک محیطی موزه سنگقبر براساس نشانه های تصویری سنگ قبرهای
قدیمی استان کرمان

چکیده: این تحقیق کوشش عملی در پیرامون تحلیل و توصیف نشانه‌ها و نشانه‌شناسی است در این تحقیق قبرهای یک قبرستان قدیمی و واقع در روستای دور افتادی مکی آباد سیرجان در زمینه نشانه‌شناسی مورد بررسی قرار گرفته است. در این قبرستان در گذشته‌ای دور برای قبر هر کس نشانه‌ای خاص بکار برده‌اند. در واقع گذشتگان ما به طور ذاتی علمی را که امروزه مورد بررسی خیلی از محققین برجسته است در کار خود استفاده کرده‌اند که علاوه بر جنبه‌ی کاربردی، حاوی رمزهای پنهان و اشاراتی ورای زندگی مادی است که بررسی آنها جهت شناخت ایده‌ها و شیوی زندگی گذشتگان اهمیت ویژه‌ای دارند. در واقع سعی شده تا با معرفی این نقوش قدمی کوچک در حفظ و نگهداری این میراث کهن ملی برداشته شود و با بیان قابلیت بالای این نقوش برای کار در زمینه‌های مختلف گرافیک اعم از تصویرسازی، طراحی آرم و پوستر اشاره کرد که در اینجا به طراحی گرافیک محیطی پرداخته شده است. که این طراحی شامل (نشانه-اوراق اداری- تبلیغات چاپی- هدایای تبلیغاتی- طراحی لباس و محیط) می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: نشانه-نشانه‌شناسی- نقوش- سنگقبر- قبرستان- موزه- گرافیک محیطی

طرح تحقیق پایان نامه

تعریف مساله و بیان سوال های اصلی تحقیق؛

۱- آیا این قبرها صرفا نشانه هستند یا اصلا ایا این چیدمان خشت ها فقط حکم قبر را داشته اند؟

۲- خالق این آثار این همه نقش متفاوت را از کجا گرفته است آیا با نقوش صنایع دستی منطقه تشابهی دارند؟

۳- این قبرها متعلق به چه دوره ای اند و تشابهات نقوش دوره های مختلف در این سنگ قبرها چیست؟

۴- آیا این چیدمان در همه جا متداول بوده یا مختص این منطقه بوده اند و آیا نقش هایی که برای قشرهای مختلف جامعه استفاده شده است با هم تفاوتی مهم داشته اند؟

توضیح موضوع :

تجزیه و تحلیل نقوش سنگ قبرهای یک قبرستان قدیمی واقع در شهرستان سیرجان استان کرمان که از چیدمان های مختلف آجر بوجود آمده اند این تنوع و زیبایی سوالهای زیادی در ذهن ایجاد می کند که در این تحقیق سعی شده پاسخ داده شوند. و سپس با ایده گرفتن از این نقوش سعی بر ایجاد طرحی نو در زمینه گرافیک محیطی بوده است.

فرضیه:

نقش های متفاوت قبرها که خود برگرفته از نقوش متداول در صنایع دستی مربوط به منطقه می باشد. علاوه بر اینکه موجب شناسایی صاحب قبر می شده است بیانگر جایگاه اجتماعی، شغل و یا خصوصیات دیگری در مورد صاحب قبر بوده است و نیز بر اساس سیر تحول این نقش ها می توان تا حدودی زمان دفن صاحب قبر را نیز مشخص نمود.

هدفهای تحقیق:

در قسمت توری پژوهش حاضر تلاش شده با نگاهی علمی به مجموعه ای از آرامگاههای روستای مکی آباد سیرجان به بررسی نشانه ها و نمادهایی بپردازیم و مفاهیمی را که نیاکان ما در این محوطه به میراث گذاشته اند بررسی کنیم. و در بخش عملی سعی شده با الهام گیری از نقوش یکی از سنگقبرهای قبرستان گرافیک محیطی یک موزه طراحی شود.

روش انجام تحقیق و شیوه گردآوری اطلاعات:

به طور کلی برای انجام تحقیق روش میدانی و کتابخانه ای را انتخاب شد. که ابتدا عکاسی از سنگ قبرها انجام شده سپس با باستان شناس شهر مصاحبه ای در مورد قدمت قبرستان صورت گرفت زیرا این قبرستان در جایی ثبت نشده در نتیجه تاریخی مکتوبی ندارد. سپس برای بدست آوردن اطلاعاتی در مورد نشانه ها و نشانه شناسی تحقیق کتابخانه ای صورت گرفت.

تاییدیه استاد راهنما

نام و نام خانوادگی امضاء و تاریخ

تاییدیه مدیر گروه

نام و نام خانوادگی امضاء و تاریخ

فهرست مطالب :

۱.....	فصل اول: شناخت.....
۲.....	تاریخچه قبرستان.....
۳.....	تاریخچه فرش کرمان.....
۴.....	نشانه شناسی چیست؟.....
۵.....	پیشینه علم نشانه شناسی.....
۶.....	تعاریف.....
۷.....	انواع پیام ها.....
۱۰.....	نشانه ها سخن می گویند.....
۲۴.....	فصل دوم: پیشرفت.....
۲۶.....	گروه شماره یک و تعریف آرم.....
۳۳.....	گروه شماره دو(اوراق اداری).....
۴۴.....	گروه شماره سه(تبلیغات چاپی).....
۵۰.....	گروه شماره چهار(هدایای تبلیغاتی).....
۵۲.....	گروه شماره پنج(طراحی لباس).....
۵۳.....	گروه شماره شش(طراحی محیط).....
۶۲.....	نتیجه گیری.....
۶۳.....	منابع.....

مقدمه:

جهان سرشار از نشانه هاست. و در کتب مقدس نزد ادیان الهی به کرات از وجود نشانه ها یاد می شود، هر چیزی می تواند نشانه باشد. مهم اینست که چگونه تولید شده باشد و چگونه دریافت و درک شود. انسان برای تولید نشانه ممکن است چیزی را بنویسد، چیزی بگوید، علامتی روی دیوار بگذارد و یا با حرکت چهره و اشاره دست علامت بدهد و همچنین با نور فانوس دریایی می توان برای خدمه کشتی پیام ارسال کرد. .

نشانه شناسان مدعی هستند که هیچ نشانه ای چه عکس و چه سایر پدیده های فرهنگی متضمن معنایی صرفاً صریح نیستند بلکه ما را به ساحت ضمنی رهبری می کنند.^(۱)

در واقع نشانه شناسی یافتن معنایی در گستره بی پایان زندگی بشر امروزی است.

در حقیقت نشانه شناسی تنها به ما می آموزد تا در قدم نخست نمونه ها و تصویرها را بازتاب واقعیت تلقی نکرده و در قدم دوم آنها را رمز گشایی کنیم.^(۲)

در پژوهش حاضر تلاش شده با نگاهی به مجموعه ای از آرامگاههای روستای مکی آباد سیرجان به بررسی نشانه ها و نمادهایی بپردازیم و مفاهیمی را که نیاکان ما در این محوطه به میراث گذاشته اند بررسی کنیم.

و در صدد بررسی نقش ها و نمادهایی هستیم که به گونه ای دیگر در سایر هنرهای دستی این بوم تکرار شده و به لحاظ علمی قابل مقایسه و استنتاج است. بدیهی است ادعا نمی کنیم که تمام جوانب موضوع را کاملاً محققانه و علمی بررسی کرده ایم بلکه بخشی از نگاه ما دریافت هایی کاملاً شخصی مبتنی بر شعور و درک خاص نگارنده است.

و در قسمت عملی نیز مجموعه تبلیغاتی طراحی شده است که در واقع تلاشی است برای معرفی یک موزه تقریباً تزئینی که در این موزه تعدادی سنگقبر متعلق به اواخر دوران صفویه و اوایل دوران قاجاریه موجود میباشد

این مجموعه شامل لوگو و اوراق اداری (سربرگ- کارت ویزیت- پاکت نامه- کارت پرسنلی- سی دی و پاکت سی دی- بلیط ورودی) و تبلیغات چاپی (بروشور- پوستر) و هدایای تبلیغاتی (تقویم رومیزی) و طراحی لباس (لباس زنانه و مردانه برای کارمندان و لباس نگهبانی) و محیط (پیکتوگرام- پرچم رومیزی- سنگفرش- نیمکت- گل کار) است.

به طور کلی در طراحی این مجموعه از نقوش یکی از سنگقبرهای موجود در موزه استفاده شده و همچنین دو رنگ اکر و قهوه ای برای کل مجموعه تعریف شده است که این همبستگی بین نقوش و استفاده از رنگ ثابت یک یونیفرم مشخص به کل کارها داده است.

در واقع کاربردی کردن این نقوش در آثار هنری امروز باعث می شود این آثار هنری که تا کنون فقط در کتاب های تاریخ حضور داشته اند و تنها هنرمندان و باستان شناسان آنها را تحسین کرده اند وارد زندگی مردم شوند.

بسیار زیبا و دلنشین است وقتی که این نقوش را در پوستره های نصب شده بر دیوار- در آرم های گوناگون- در تصویرسازی کتاب ها و حتی در آثار صنایع دستی یا حتی به صورت مجسمه ای در شهرمان می بینیم چراکه فرهنگ و اصالت و عظمت سنت ها و اعتقادات یک قوم همه در

هنر آن نشان داده می شود.^(۷)

فصل اول :

شناخت

تاریخچه ی قبرستان

این قبرستان در جانب غربی شهرستان سیرجان قرار دارد در مسیر اصلی جاده شیرازو در یک کیلو متری آن واقع شده است . آن گونه که از متن سنگ های قبور بر می آید گویا این قبرستان متعلق به اواخر دوران صفویه تا اوایل قاجاریه می باشد اگر چه دست نوشته ای نیز نمی باشد که بتوان بدان استناد کرد. اما نکته قابل توجه در تفاوت سنگ قبرهای دوره صفویه و قاجاریه است که می توان آنها را از روی شکل ظاهرشان از هم تشخیص داد چون که دوره صفویه اوج هنر ایران محسوب می شود. این را در سنگ قبرهایشان نیز می توان تشخیص داد ولی در دوره قاجاریه هنر رو به افول بوده و وضع مالی حاکمان نیز ضعیف تر بوده است و این ضعف در سنگ قبرها نیز مشخص است.

به طور مثال سنگ هایی که تعداد خشت های بیشتر و چیدمان زیباتری دارند متعلق به دوره صفویه اند و اما سنگ هایی که تعداد خشت ها کمتر و چیدمان منظمی ندارند متعلق به دوره قاجاریه می باشند که در ضلع جنوبی قبرستان مشخص هستند.

اما تاریخ دقیق آن یا به عبارتی آن چه را که می توان به آن استناد کرد سنگ قبرهایی بود که به سال ۱۲۲۰ ه.ق. مربوط می شد همچنین سنگ قبری منبری متعلق به سید محمد باقر فرزند سید محمد جعفر یزدی که به سال ۱۲۵۶ ه. ق فوت کرده و متاسفانه به سرقت رفته است.^(۸)

تاریخچه فرش کرمان:

صنعت قالی بافی در کرمان سابقه طولانی دارد. قطعه ای از یک تخته فرش بافته شده در این شهر که در موزه حضرت امام رضا (ع) در مشهد نگهداری می شود بر سابقه ای لااقل در حد پانصد هزار سال بافندگی در زمینه فرش های گره دار^۱ کرمان شهادت می دهد.

شهرتی که قالی کرمان در سراسر دنیا از آن برخوردار است بیش از هر چیز مربوط به در هم آمیختن موفقیت آمیز طرح و رنگ آن است.

طرح های قالی بیشتر بر حسب موضوع و گاه محل بافت، اعم از شهری و روستایی نام های متفاوتی را به خود اختصاص داده اند، که تا حدودی ویژگی های طرح های اصلی را بیان می دارند.^(۹)

فرش های کرمان به دو دسته تقسیم می شوند:

۱- فرش های شهری

۲- فرش های عشایری

کرمان بعنوان مهمترین مرکز تولید فرش های شهری و سیرجان بعنوان مهمترین مرکز عرضه فرش های عشایری می باشند. مهمترین بافته های

---

^۱ به فرشی که با ادغام رشته نخ های افقی و عمودی بوجود می آید فرش گره دار گفته میشود.

عشایری مربوط به ایل افشار در شهرستان سیرجان، در سراسر دنیا شهرت دارد و طرح های این فرش بسیار معروف است.^(۱۰)

نقوش فرش های این ایل تا حدودی تحت تأثیر طرح های قفقازی است. فرش آنان اغلب در سبک های هندسی و شاخه شکسته و در اندازه های ذرع ونیم و سجاده های پهن بافته می شوند.

افراد ایل افشار در اصل از ترکمن هایی هستند که در ابتدا در ناحیه قفقاز و اطراف دریاچه ارومیه سکونت داشتند و سپس در دفعات متوالی به دستور شاهان صفوی و همچنین نادرشاه افشار به اطراف کرمان کوچانیده شده و در این مناطق رحل اقامت افکندند. تیره هایی از این ایل در راه خود بسوی کرمان از سنندج، شهرکرد و رفسنجان گذشتند تا به کرمان برسند و بعد در اطراف شهر کرمان در حوالی سیرجان، بافق و شهربابک و همچنین نیریز در استان فارس سکونت کردند.^(۹)

از آنجا که سعی شده است نقوش قبرهای سیرجان با نقشه های قالی همین منطقه مقایسه شود. پس هیچ جای تعجب نیست اگر از قالی سنندج یا اردبیل یا شهرکرد در این قیاس آورده شود، چرا که این مردمان بدون شک در بافته هایشان از طرح قالی شهرهای بین راهشان تأثیر گرفته اند. تا آنجا که این تأثیر را در نقوش قبرها نیز می توان مشاهده کرد.

نشانه شناسی چیست؟

نشانه شناسی علم مطالعه نشانه ها و به ویژه نشانه های غیر زبانی است. نشانه شناسی به چگونگی آفرینش معنا، و نه چستی معنای آفریده شده می پردازد، در واقع نشانه شناسی دانش درک معنی است. نشانه شناسی هم همگام با سایر علوم به رشد خود ادامه داد. امروزه نشانه شناسان معاصر هم

به فرایند خلق و تفسیر متن که بر آن رمز پردازی و رمز گشایی نام می نهند تاکید دارند.

در نظر ایشان رمز گشایی نه تنها مستلزم شناخت و فهم درک متن که مستلزم تفسیر و ارزیابی و داوری در مورد آن نیز می باشد.^(۱)

پیشینه ی علم نشانه شناسی

چارلز اندرز پرس^۲ پدر فلسفه علمی و منطق دان برجسته امریکایی " نشانه شناسی را شاخه ای از منطق می داند که در آن دانش نشانه ها بررسی می شود، از دید او نشانه شناسی روندی است که در آن ارتباطی به وسیله نشانه ها برقرار می شود، فرد نیار سوسور^۳ هم زمان با پرس در امریکا روش نشانه شناسی خود را در کشور سویس مطرح میکند او اندیشه ای را پایه نهاد که در آن نشانه از دوگانه نشانگر و نشاندار ساخته می شود. چارلز نشانه شناسی را به سه جنبه ی نحوی و معنایی و عملی بخش می کند.

نشانه یا علامت چیزی است که بر وجود یا حضور واقعیت، کیفیت یا حالت دیگری دلالت می کند. نشانه عنصر اساسی در ارتباطات است و نشانه های زبانی (حرف ها، واژه ها و....)، غیر زبانی (تصاویر، اشیاء و....) و هر چیز دیگری را که بتوان از آن معنایی استنباط کرد در بر می گیرد.^(۱)

بعد از طرح این بیانات متوجه می شویم که برخورد علمی و تبدیل آنها به طرح های گرافیکی در بعد کاربردی از اروپا شروع می شود. در حالی که در گذشته، حتی در روستاهای دور افتاده مردمان ما به این تفکر دست یافته

۲. بنیانگذار مکتب پراگماتیسم در فلسفه. متولد ۱۸۳۹ در ایالت ماساچو. Charles sanders peirce.

۳. پایه گذار نشانه شناسی نوین به همراه پرس. متولد ۱۸۵۷ در سویس. Ferdinand de Saussure.

بودند به عنوان مثال همین اثری که در تحقیق در پیش رو داریم نمونه بارزی از نشانه ها می باشد.

از آنجا که موضوع مورد بحث در حیطه زبان بصری می باشد لازم است اشاره مختصری به عناصر تصویری یا الفبا تصویر و اصول عام تجسمی داشته باشیم از جمله این عناصر تجسمی عبارتند از: رنگ، کادر، فرم، ترکیب بندی، و.... که در اینجا برخی از آنها را تعریف می کنیم.

تعاریف

۱- **کادر**: کادر فضای شکل گیری عناصر بصری را در محدوده ای فیزیکی قاب بندی می کند. به بیان دیگر کادر فضا را به دو بخش درونی و بیرونی اثر تقسیم بندی می کند که گاهی کاملاً عینی و گاهی ذهنی است.

۲- **ترکیب بندی**: ترکیب بندی تعیین کننده روابط مشخص، منظم و سازمان یافته بین عناصر بصری در یک اثر تصویری است این روابط باز گو کننده دو چیزند:

۱- قابل شناسایی بودن تصویر

۲- محتوا و معنای پیام

علاوه بر اینان کیفیتهای بصری در ترکیب بندی نقش اساسی دارند که عبارتند از:

۱- تعادل ۲- تضاد ۳- نقطه تمرکز ۴- حرکت ۵- تناسب ۶- ریتم

۳- **ریتم/عناصر تکرار شونده**: ریتم رابطه میان عوامل ترکیب بندی است که بر اساس تکرار پایه ریزی شده است چهار نوع ریتم را در آثار تجسمی می

توان طبقه بندی کرد: ۱-ریتم تکراری ۲-ریتم متناوب ۳-ریتم پیشرونده ۴-ریتم پیایی

۴-فرم ها/شیوه های پرداخت: **shape** یا شکل، تصویری است که بیننده را فقط با موضوع تصویر آشنا می کند که از فضای مجاور مشخص و قابل شناسایی است. (۵)

۵-تناسب طلایی: تناسب در اندازه از قوانین خاصی پیروی می کند که به آنها اصول و قواعد تقسیمات طلایی و تناسبات طلایی گفته می شود بر اساس تناسب طلایی یک پاره خط را می توان طوری به دو قسمت تقسیم کرد که نسبت قسمت کوچکتر به قسمت بزرگتر مساوی با نسبت قسمت بزرگتر با کل پاره خط باشد این تقسیم از نظر بصری و همین طور از نظر منطقی نسبت های زیبایی را میان اجزا با یکدیگر و با کل ، پدیده می آورد. (۵)

انواع پیام ها

در هر نشانه سه نوع پیام مشاهده می شود که در اینجا هر یک به طور مختصر توضیح داده شده اند.

۱-پیام های تجسمی

در توصیف اثر، میان نوشته های تصویری و نوشتاری که یک پیام بصری را شکل می دهند، علائم و نشانه های تجسمی نقش بسته اند.

تفکیک نظری نشانه های تجسمی از نشانه های شمایی به سال ۱۹۸۰ میلادی باز می گردد. زمانی که گروه μ توانست نشان دهد که

در سال ۱۹۶۷ در دانشگاه لیژ بلژیک شکل گرفت - این گروه معنا شناس بوده اند. 4.

عناصر تجسمی مانند: رنگ، نور، فرم، ترکیب بندی بافت؛ نشانه های کامل و جدا گانه اند و به هیچ وجه وسیله ی ساده ای برای بیان نشانه های تجسمی نیستند. (۳)

این تفکیک و تمایز بنیادین به ما نشان می دهد که بخش عظیمی از پیام های تصویری و نوشتاری توسط انتخاب عناصر تجسمی شکل گرفته اند.

۲- پیام های شمایی

بخشی از پیام های فیگوراتیو یا غیر فیگوراتیو همراه با توصیف کلامی اثر، فهرست بندی و شناسایی می شوند و نشان می دهند که در تشخیص نقش مایه های اثر چیز دیگری جز خود آن علامت حضور دارد.

اما یک اثر تجسمی محصول طراحی ذهن یک هنرمند است حتی دسته ای از آثار که بسیاریه طبیعت نزدیک هستند و شباهت دارند در واقع باز نماهایی هستند که توسط هنرمند برای بیان اهداف و دیدگاه های خاص، انتخاب شده اند بدیهی است که هدف این گزینش، تاثیر گذاری بر مخاطب است. (۳)

۳- پیام های زبانی

اینکه پیام زبانی در مجموعه ای از نشانه های تصویری و در قالب یک پیام دیداری، نقش تعیین کننده و قاطعی دارد، نکته ای است که همه ی تحلیل گران با آن توافق نظر دارند چرا که تصویر می تواند به طرز فوق العاده ای «چند معنایی» باشد به طور مثال اگر به تصاویری که از مزارهای نزدیک

دهستان مکی آباد گرفته شده است نگاهی بیاندازیم واضح است که امکان دارد هر فرد از این تصاویر برداشت متفاوتی داشته باشد که همان چند معنایی بودن تصویر را می رساند.^(۳)

بنابر این انتظار می رود پیام زبانی نقش هدایت کننده در پیام های دیداری ایفا کند.

نشانه های ترسیمی

نشانه های ترسیمی دارای انواع گوناگون است. گاهی این نشانه ها داستانی و تصویری اند ولی تصویری بودن نشانه های ترسیمی الزامی نیست .

گاهی نشانه ها ترسیمی هستند این نشانه ها ، درعین اینکه تجدیدی اند رابطه عینی مشخصی با موضوع خود ندارند . برای مثال دو خط افقی موج دار نشانه ای از آب است . درواقع بیشتر حروف، اعداد و علائم ریاضی ساده از این قبیل اند.^(۳)

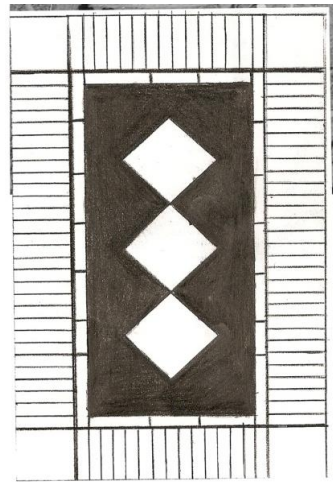
نشانه ها سخن می گویند

(بررسی و تحلیل چند قبر که در اینجا عنوان نشانه به خود گرفته اند و مقایسه آنها با نقوش
قالی منطقه)

عكس شماره ۱:

قالی سه ترنج

وجود آجرهای هم اندازه و مشابه در اطراف قبر علاوه بر ریتم متناوبی که القا می کند حکم یک کادر کاملاً عینی را نیز دارد.

اما راجع به ترکیب بندی آن باید گفت که از اصل هماهنگی در اصول ترکیب بندی پیروی می کند چرا که در اینجا یک کل متناسب و منظم که دارای بیانی آرام و ساکن است، داریم و اگر بخواهیم به طور کلی به کار نگاه کنیم یک تعادل متقارن در آن دیده می شود برای اینکه عناصر بصری حول محور عمود و افقی در تصویر ترکیب شده اند در واقع انجام همه ی این قوانین بدون آگاهی قبلی نشان می دهد که انسان به طور غریزی خواهان تناسب و تعادل است. و اما طبق تحقیقات به عمل آمده این مزار متعلق به دوره ی صفویه می باشد.

مقایسه:

تحقیقات نشان می دهد که تعدادی از نقشه های ایرانی اساساً از شکل باغ گرفته شده اند. نام این نقشه در فارسی: بهارستان، گلستان، گلزار، فردوس، پردیس و امثال آن است.

در ابتدا نقش گلستان چنین بود که فرش دارای حدود هفت حاشیه گلدار و از جمله حاشیه پهنی در وسط حاشیه های باریک است، معمولاً پر از گل، درخت، بلبل و امثال آن است. متن فرش با شبکه آبیاری و چند استخر به چند قسمت اساسی تقسیم شده و هر قسمت خود دارای شش و گاه چهار قسمت است به طوری که تقسیم بندی با مضرب شش در آن رعایت شده است.

طی گذشت زمان نقشه های گلستان به شکل دیگری روایت شد، یعنی به جای نشان دادن تمام باغ، گوشه یا قطعه ای از آن را با یک جوی آب و سه، چهار یا پنج آبگیر نشان دادند، از این نقشه، طرح های چند ترنج و

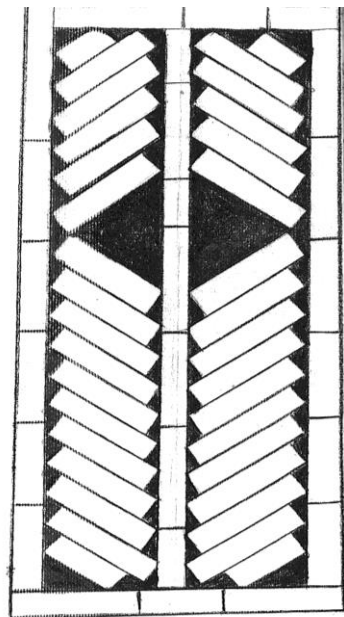
مخصوصاً سه ترنج پیدا شد که تا دوره ما عمده نقشه های روستایی و عشایری را در بر می گرفت. از نقشه های ترنج، چنان که گفتیم سه ترنج پدید آمد و سه ترنج طی زمان مشخصی به لچک ترنج تبدیل شد. بنا براین نقشه های لچک ترنج خود فرزند نقشه گلستان هستند و علت وجود گل و گیاه فراوان در نقشه های لچک ترنج، همین است^(۴)

گمان میشود که گذشتگان ما به این دلیل از این نقش روی این قبر استفاده کرده اند چون که به دنیایی بعد از مرگ اعتقاد داشته اند و خواسته اند نشان دهند که فرد مدفون بعد از مرگ به بهشت و فردوس وارد می شود.

عکس شماره ۲:

قالی طرح خشتی

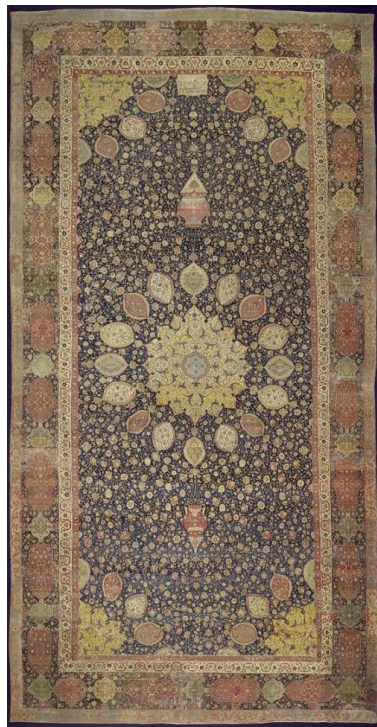

کادری که با بازی آجرها به وجود آمده است یک کادر کاملاً هندسی است و چیدمان خطی شکل آجرها در وسط کادر حول محور عمودی تصویر ترکیب متقارن اثر را نشان می دهد. اما آجرهای داخلی که به شکل اریب چیده شده اند ریتم متناوب اثر را یادآور می شوند در ضمن اگر تصویر را روی محور عمودی به سه قسمت تقسیم کنیم می بینم که دقیقاً روی خط یک سوم مسیر حرکت آجرها عوض شده است که این جزو قوانین تناسبات طلایی است و ما را به شگفتی وادار می دارد که همه این هنرها و قوانین تثبیت شده قبل از این که به عنوان هنر و یا قانون و اصل ساخته شده باشند چگونه در ساخت یک سنگ قبر که متعلق به حدود ۲۰۰ سال پیش است رعایت شده اند. علاوه بر این نحوه ی چیدمان این عناصر تصویری که بیشتر از خط استفاده شده چشم انسان را به یک نقطه مرکزی می کشاند که در مرکز لوزی قرار گرفته است.

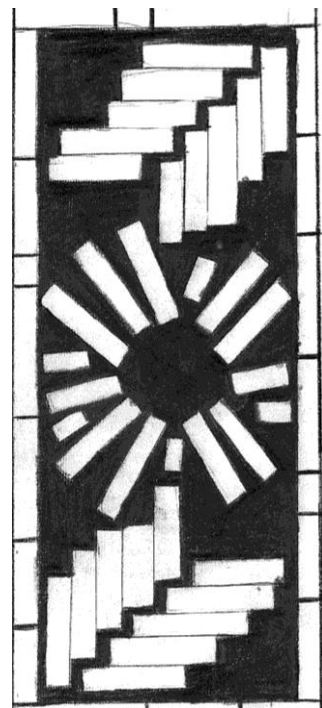
مقایسه:

همانطور که در تصویر نیز مشخص شده است که این نقش قبر شباهت زیادی به قالی خستی دارد. در تعریف این نقش می توان گفت که این نقش از نظر بافت و نقش، پیش پا افتاده ترین نقش ها در صنعت قالی بافی کرمان است و به آن قابجایی نیز می گویند که به صورت لوزی است و در مجموع مثل قالب ها خست زنی است^(۱۰)

عکس شماره ۳:

قالی شیخ صفی

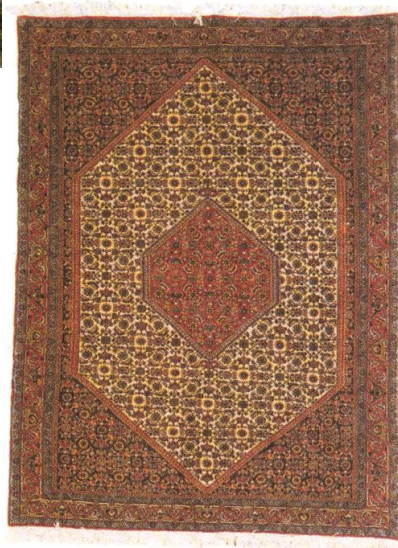

کادر این اثر یا همان نمای قبر نیز مستطیل شکل و کاملاً هندسی است. اما در نگاه اول چشم دقیقاً به نقطه وسط کادر معطوف می‌شود و این شاید بدلیل ترکیبی است که در آن اصل وحدت یعنی اصلی که بر انسجام و پیوستگی عناصر بصری تاکید دارد با حرکت چرخشی آجرها رعایت شده است. از نظر پژوهشگر مقاله حاضر، هنرمند خواسته است که نمایی از خورشید را تداعی کند. در واقع عناصر بصری حول نقطه ای مرکزی در تصویر ترکیب شده اند که این همان تعادل مرکزی است. گذشته از این حرکت افقی و عمودی آجرهای پایین شمسه که در بالای شمسه نیز عیناً تکرار شده است و به وحدت اثر افزوده است که در واقع این اثر یک نظام هماهنگ و در عین حال متنوع را به وجود آورده است

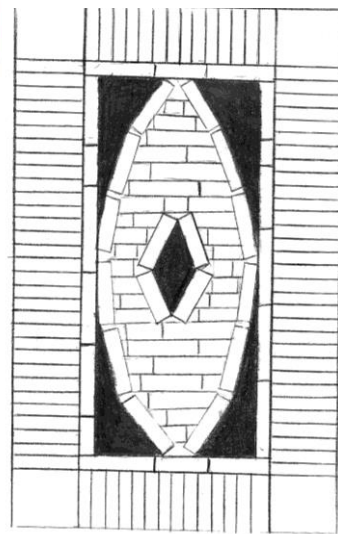
مقایسه:

گمان می‌رود این طرح برگرفته از نقشه قالی شاه عباسی شیخ صفی است. اما در توضیح این نقش می‌توان گفت استفاده از این نام برای فرش‌هایی است که طرح آغاز آنها از طرح قالی تاریخی دوره صفویه تقلید شده باشد، فرش تاریخی شیخ صفی در آرامگاه وی در شهر اردبیل مورد استفاده قرار گرفته که امروزه در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن نگهداری می‌شود، طرح زیبای آن متشکل از یک ترنج با ۱۶ کلاله در گرداگرد آن و نکته ای که جلب توجه می‌کند این است که در طرح قبر نیز ۱۶ خشت در گرداگرد دایره وسط قبر وجود دارد. بر می‌گردیم به وصف طرح قالی که علاوه بر این ترنج دارای چهار لچک در چهار گوشه‌ها بافته شده است. ترنج متن دارای دو سر ترنج قندیلی است که در میان نقوش و گل‌های زینتی یا شاخه های گردان تمام فضای زمینه اصلی را پر کرده است. طرح این فرش بعد ها منبع الهام طراحان قرار گرفته و بر اساس آن طرحها و نقشه های گوناگون ترسیم شده است. (۱۱)

عکس شماره ۴ :

قالی طرح ماهی

در ابتدای امر تصویر این مزار حکایت از چشم دارد ، عنصر مهمی در انسان. چشم به منزله عضوی از بدن که تمام تمایلات انسانی را به دنبال دارد. اگر بخواهیم در دنیای فانی امروز خداوند را با چشم دل و گوش جان ببینیم و صدای او را بشنویم بایستی چشم و گوش از ظواهر دنیا بسته شود تا چشم دل انسان باز گردد. هنرمند قدیم خوب دانسته است که همه چیز در گرو دیدن و شنیدن است . نقش چشم هم که در وسط این کادر آمده است می توان تصور کرد که روح آدمی است که در حال نگاه کردن به آسمان است و می خواهد به همان جای که قبلا جای داشته است بر گردد.

مقایسه:

تصمیم گرفته شد که این نقش قبر را با نقش های قالی ماهی سنه مقایسه شود چون اگر خطوط منحنی درون نقش قبر را بصورت زاویه دار رسم کنیم دقیقاً همان نقش قالی بدست می آید. اما در توصیف این نقش باید گفت که از نقوش ماهی گرفته شده است. در واقع نقوش ماهی دارای تنوع فوق العاده ای هستند که از جمله آنها می توان نقش ماهی هراتی، ماهی درهم، ماهی فرامان، ماهی تبریز، ماهی بیجار، ماهی سنه، ماهی درهم لچک و ترنج و غیره را نام برد. اما نقشی که اینجا برای قیاس آورده شده است ماهی سنه است. ترکیب اساسی نقشه ماهی سنه را یک یا دو ترنج و گاهی سه ترنج تو در تو شش گوشه با لچکها تشکیل می دهند. طراحی و بافت آن با سایر گلهای تزئینی بصورت هندسی است که تمام بخشهای قالی را می پوشانند.

عکس شماره ۵ :

تanj منبری

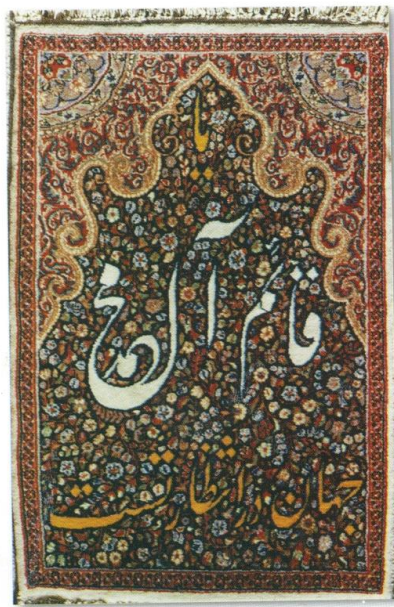
در اینجا هنرمند با کادری مستطیل شکل کار خود را در یک فضای چهار ضلعی قرار داده و برای اجرای طرح خود از قبل اندازه‌ی کار و شکل را سنجیده است به طوری که در پایان کار هیچ فضایی کم یا اضافه نیست. هنرمند با کنار هم گذاشتن آجرهایی با اندازه‌های متفاوت قصد طراحی شکل هندسی داشته است و خوب هم از عهده‌ی آن برآمده و چند لوزی کاملاً هم اندازه و متقارن را به وجود آورده است هنرمند احتمالاً این طرح زیبا و منسجم را از نقشه‌ی گلیم‌های دستی که در منطقه بافته می‌شده و این الهام گرفته و یا در ضمیر ناخودآگاه او شکل گرفته‌اند.

به طوری که تطابق این سنگ قبر با یک فرش دست باف در عکس کاملاً مشخص میشود.

مقایسه:

تشابه فوق‌العاده این قالی با طرح روی قبر یکی از دلایل انتخاب این فرش است و اما دلیل دیگر این است که این فرش متعلق به شهرستان سیرجان می‌باشد و سه لوزی وسط ترنج‌ها در واقع قالی سه ترنج یا به زبان محلی مردم سیرجان قالی سه کله را یادآور می‌کند. نام این فرش ترنج منبری است علتی که این نام را برای این فرش انتخاب کرده‌اند این است که طرح این فرش از سه ترنج در وسط و چهارشکل منبر مانند در گوشه‌های آن درست شده است.

عکس شماره ۶:

محرابی گلدار

محرابی درختی

این نقش قبر نیاز به هیچ مقدمه چینی و پیشگفتاری ندارد. چرا که هر بیننده ای با دیدن آن می تواند نقش محراب را در آن ببیند و تشخیص دهد. در توصیف این نقش قالی می توان گفت که در نقش سجاده ای یا محرابی سعی می شود قداست محراب به بیننده القا شود. نقش محرابی بر حسب آن که در تزئین آن ستون های نگاه دارنده طاق ها، مورد استفاده قرار گرفته باشند و یا قندیلی از طاق محراب آویخته باشد، یا از درختان و گلدان هایی برای تزئین متن استفاده شده باشد، به طرح محرابی، ستوندار قندیلی، درختی، گلدانی و دورنما معروف است.^(۱۱) و اما طبق توضیحات داده شده راجع به محراب و قداست آن احتمال می رود که فردی که در این قبر مدفون است یک روحانی باشد.

عکس شماره ۷-

علاوه بر نقوش استفاده شده بر قبور از روی اندازه آنها هم می توان فهمید که قبر متعلق به چه گروه سنی است. برای نمونه دو قبر آورده شده در اینجا بخاطر ابعاد کوچکی که نسبت به سایر قبور دارند می توان حدس زد که متعلق به دو کودک هستند.

فصل دوم :

پیشرفت

مجموعه تبلیغاتی حاضر تلاشی است برای معرفی یک موزه تقریباً تزئینی که در این موزه تعدادی سنگقبر متعلق به اواخر دوران صفویه و اوایل دوران قاجاریه موجود میباشد

این مجموعه شامل لوگو و اوراق اداری (سربرگ- کارت ویزیت- پاکت نامه- کارت پرسنلی- سی دی و پاکت سی دی- بلیط ورودی) و تبلیغات چاپی (بروشور- پوستر) و هدایای تبلیغاتی (تقویم رومیزی) و طراحی لباس (لباس زنانه و مردانه برای کارمندان و لباس نگهبانی) و محیط (پیکتوگرام- پرچم- سنگفرش- نیمکت- گل کار) است.

به طور کلی در طراحی این مجموعه از نقوش روی یکی از سنگقبرهای موجود در موزه استفاده شده و همچنین دو رنگ اکر و قهوه ای برای کل مجموعه تعریف شده است که این همبستگی بین نقوش و استفاده از رنگ ثابت یک یونیفرم مشخص به کل کارها داده است .

گروه شماره یک : نشانه

تعریف آرم انواع آن:

آرم یعنی ایجاد هویت بصری کاملاً خلاصه شده با توجه به اطلاعات مرتبط با موضوع در یک قالب ویژه .

انواع آرم : (۱) تصویری (۲) نوشتاری (۳) ترکیبی (ترکیب آرم نوشتاری و تصویری باهم)

انواع آرم نوشتاری : (۱) لوگوتایپ (۲) منوگرام

انواع آرم تصویری :

(۱) تصویر واقعی : سریع شناخته میشود و برای همه قابل فهم است.

(۲) تصویر نمادین یا سمبلیک : درکش غیر مستقیم و با فرهنگ مردم همراه است.

(۳) تصویر انتزاعی : به اندازه ذهن ها میتواند معنی داشته باشد.

چگونگی ایجاد لوگوی موزه سنگتبر:

ابتدا برای اینکه اطلاعات بیشتری راجع به موزه داشته باشیم از موزه سیرجان و موزه هنرهای تزیینی اصفهان و از موزه معاصر اصفهان دیدن شد و اوراق اداری موزه را از موزه گرفته و آنها را با دقتی بیشتر از همیشه دیده و آنالیز کردیم. سپس طراحی شروع شد و بعد از چندین اتود حال لوگو نوشته شده بود فرم و چیدمان آجرها هم داشت ولی زیادی خشک و سنگین بود. که باعث شده دوباره به مطالعه و جستجو پرداخته شود که طی این جستجو ها با خط شجری آشنا شده و از آنجا که به چیدمان آجری قبرها نزدیک بود تصمیم گرفته شد از این خط در لوگوی موزه استفاده شود بعد بر اساس این خط کلمه موزه نوشته شد اما کار شلوغ شد سپس تصمیم بر این شد از حرف (م) کلمه موزه استفاده شود و با لوگوی نوشتاریم تلفیق شود اما نتیجه کار نه زیبا بود نه خوانا که باعث شد دوباره به سراغ سنگ قبرها رفته ولی این بار با دقت بیشتری دیده و بررسی شدند تا سنگ قبری که دقیقا چیدمان آجرهایش شکل سرو را تداعی میکرد دیده شد. تصمیم گرفته شد که از شکل سرو به دلیل تاریخچه بلندی که به دنبال خود دارد استفاده شود در نتیجه کلمه (م) الفبای شجری و سنگ قبر سرو شکل راباهم تلفیق شدند که نهایتا به شکل دلخواه رسیدند و قسمت تصویری آرم به نتیجه رسید. بعد برای هماهنگ کردن قسمت تصویری و نوشتاری آرم و برای اینکه از خشکی لوگوی نوشتاری کم شود قسمتهایی از آن با خطوط منحنی

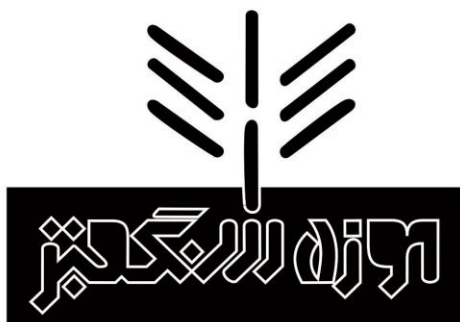
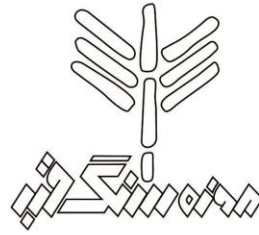
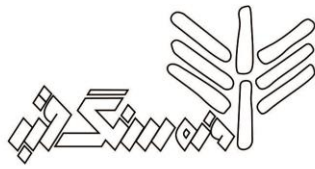
رسم شد که در نتیجه لوگوی فعلی حاصل شد به طور خلاصه با آنالیز
نقوش سنگ قبرها به یک سری خط وسط می‌رسیم که در پایان لوگوی
نهایی از یک سری خط وسط تشکیل شد.

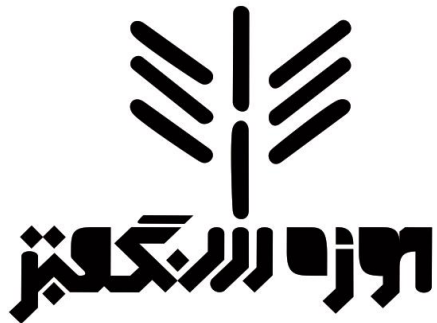
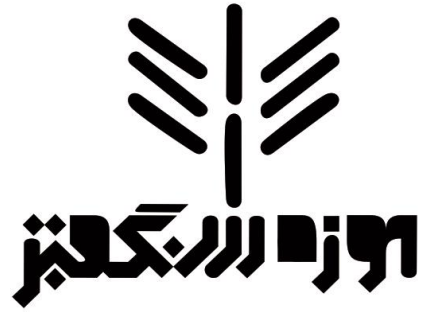
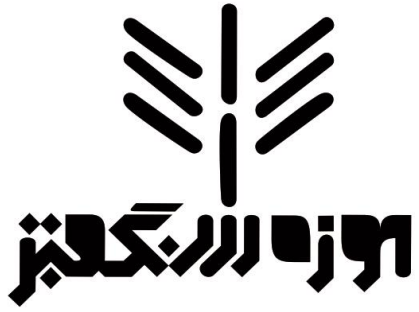
انتخاب رنگ:

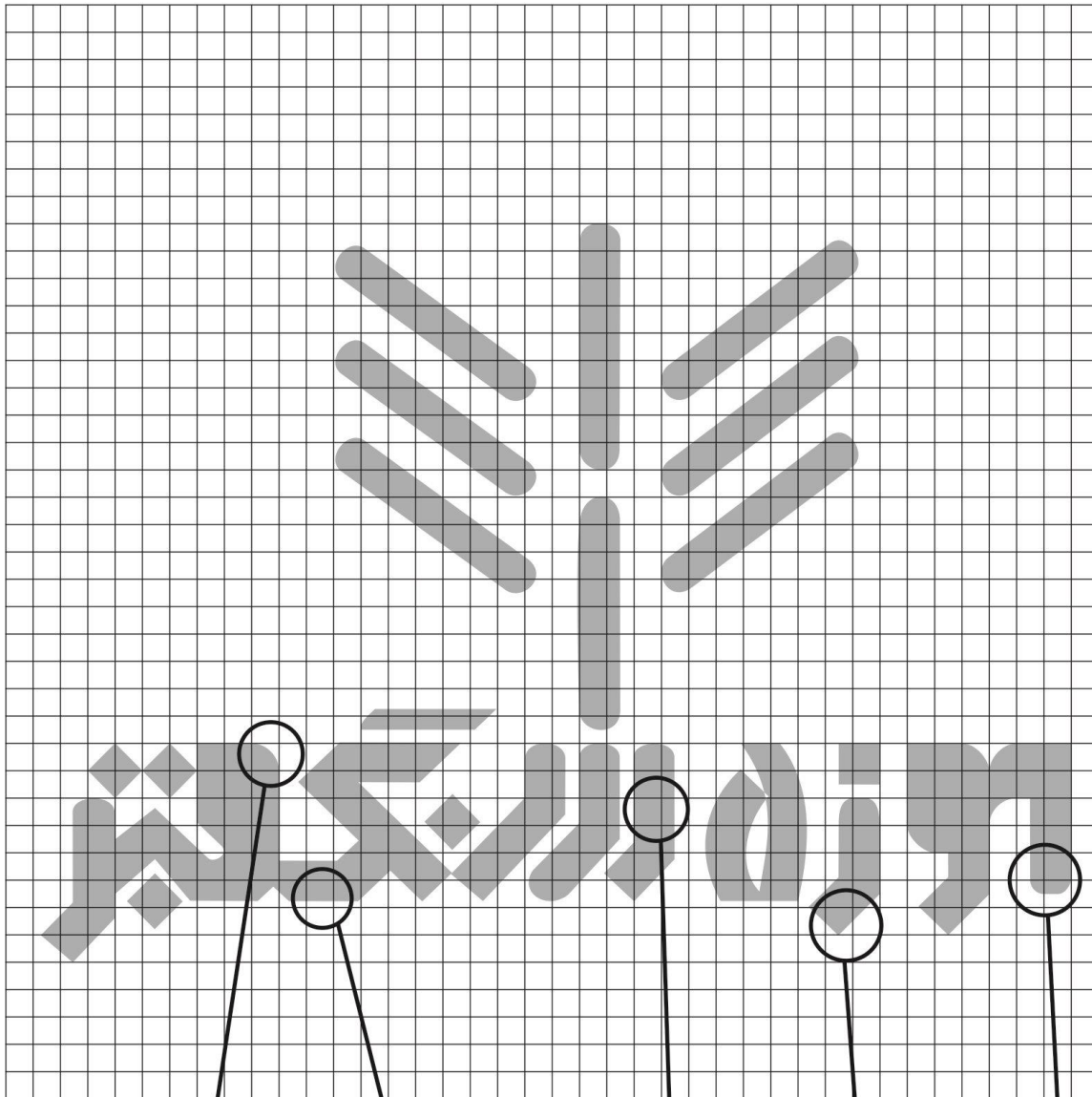
ابتدا رنگ فیلی واکر پیشنهاد داده شد که هر دو مورد تایید قرار گرفتند اما به
دلیل آجری بودن قبرها و رنگ آجر ترجیح داده شد رنگ آجر را انتخاب
شود. دو رنگ استفاده شده :

اکر : k:20 y:60 m:20 c:0

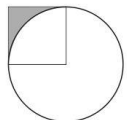
قهوه ای : k:20 y:60 m:20 c:0

تقسیمات بصورت یک سوم مربع انجام شده و اندازه هر مربع نیم سانتی متر است.

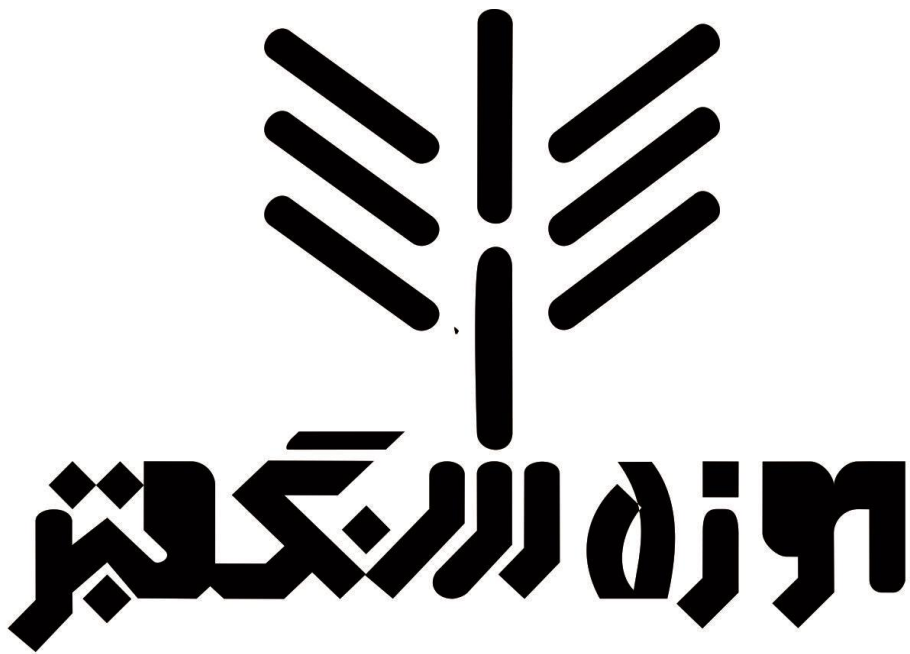
قوسها را با زاویه ۹۰ درجه پرگار رسم شده اند.

همه زاویه ها ۴۵ درجه رسم شده اند.

همه جا ضخامت ها ۱.۵ مربع است.

لوگوی نهایی :

گروه شماره دو :

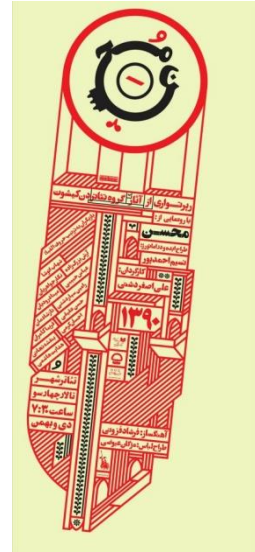
اوراق اداری که شامل: (کارت ویزیت- سربرگ- پاکت نامه- سی دی-

پاکت سی دی - کارت پرسنلی)

(۱) کارت ویزیت :

در طراحی کارت ویزیت تصمیم براین بود چیدمان نوشته ها در کارت همان شلوغی چیدمان آجرها در سنگقبرها را تداعی کند. بنابراین نوشته ها داخل یک سری کادر قرار گرفتند که یادآور همان مستطیل آجرها باشند . اما کارخیلی یک نواخت و خسته کننده شد. برای اینکه این حالت از بین برده شود نوشته ها با اندازه های متفاوت و کادرهای مثبت و منفی نوشته و بعد تعدادی از قبرها را انتخاب شده و طرحشان آنالیز شد تا اینکه یک سری فرم تزیننی بوجود آمد سپس بعد از ترکیب فرم های تزیننی و نوشته ها و کادرها کارت به شلوغی دلخواه رسید شلوغی که آزاردهنده هم نبود نا گفته نماند که از لی اوت یک سری پوستر نیز ایده گرفته شد مثل پوسترهای آقای میثم خالوندی یا فرهاد فزونی. سپس برای اینکه از نظر بصری کار پویاتر جلوه کند تصمیم گرفته شد یکی از همان فرمهای تزیننی که ساده شده یکی از سنگ قبرها بود زمینه کارت قرار گیرد و کارت از بالا و پایین برش بخورد . حال نکته اینجا بود که کارت بدلیل برش یک سانتی که داشت آیا سریع ازبین میرود و پاره می شود ؟ که بعداز یک سری

تحقیقات راجع به انواع مقواها ثابت شد این موضوع با انتخاب مقوای مناسب رفع می شود و این نوع برش مشکلی ندارد. بعد از اینکه کارت و رنگش و این نوع لی اوت به تایید نهایی رسید براساس همین کارت ویژگی باقی ست اداری هم با همین یونیفرم طراحی شدند.

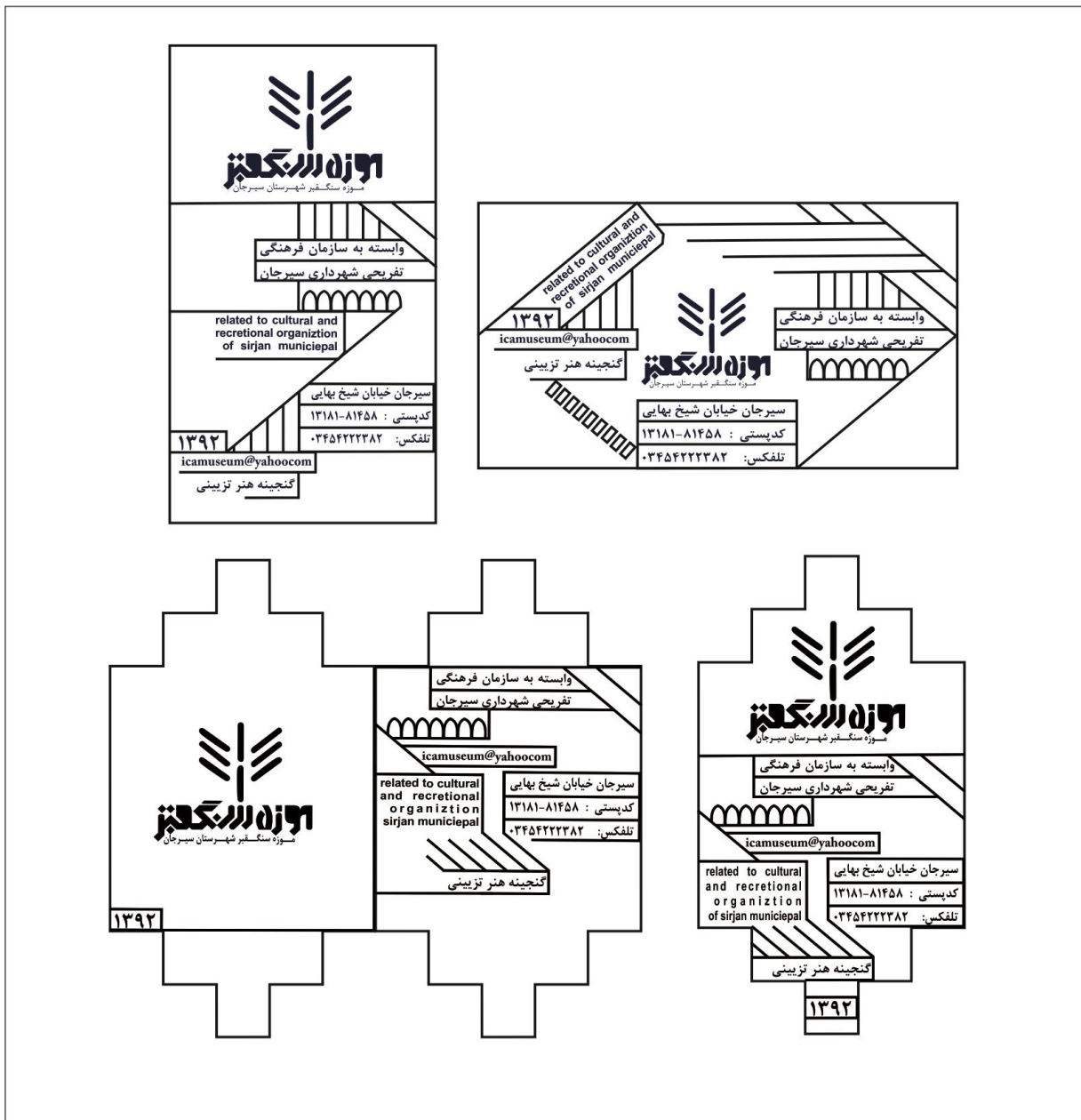

اثر فرهاد فزونی

اثر میثم خالوندی

اتودها :

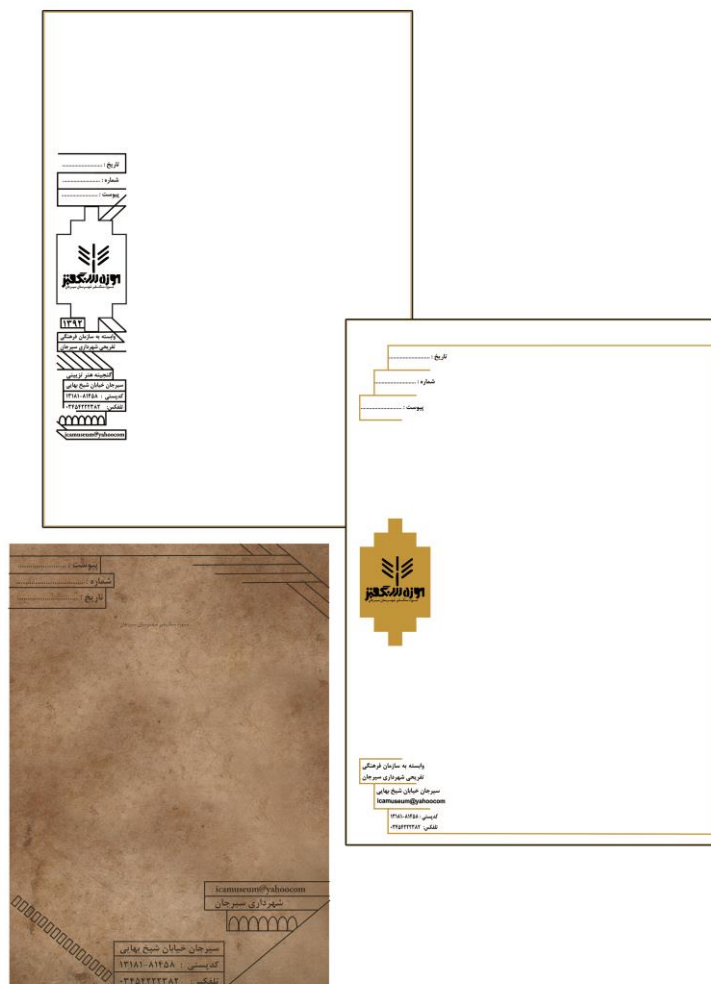

کارت ویزیت نهایی :

۲) سربرگ :

لی اوت کلی ست اداری در مرحله طراحی کارت ویزیت مشخص شده در نتیجه در موقع طراحی سربرگ فقط به چیدمان صفحه فکر شد که بعد از یک سری جابجایی عناصر در صفحه به طرح فعلی رسید. در واقع این گفته به اثبات رسید که سربرگ جای مانور گرافیکی نیست و هر چه کار ساده تر باشد بهتر است .

سربرگ نهایی :

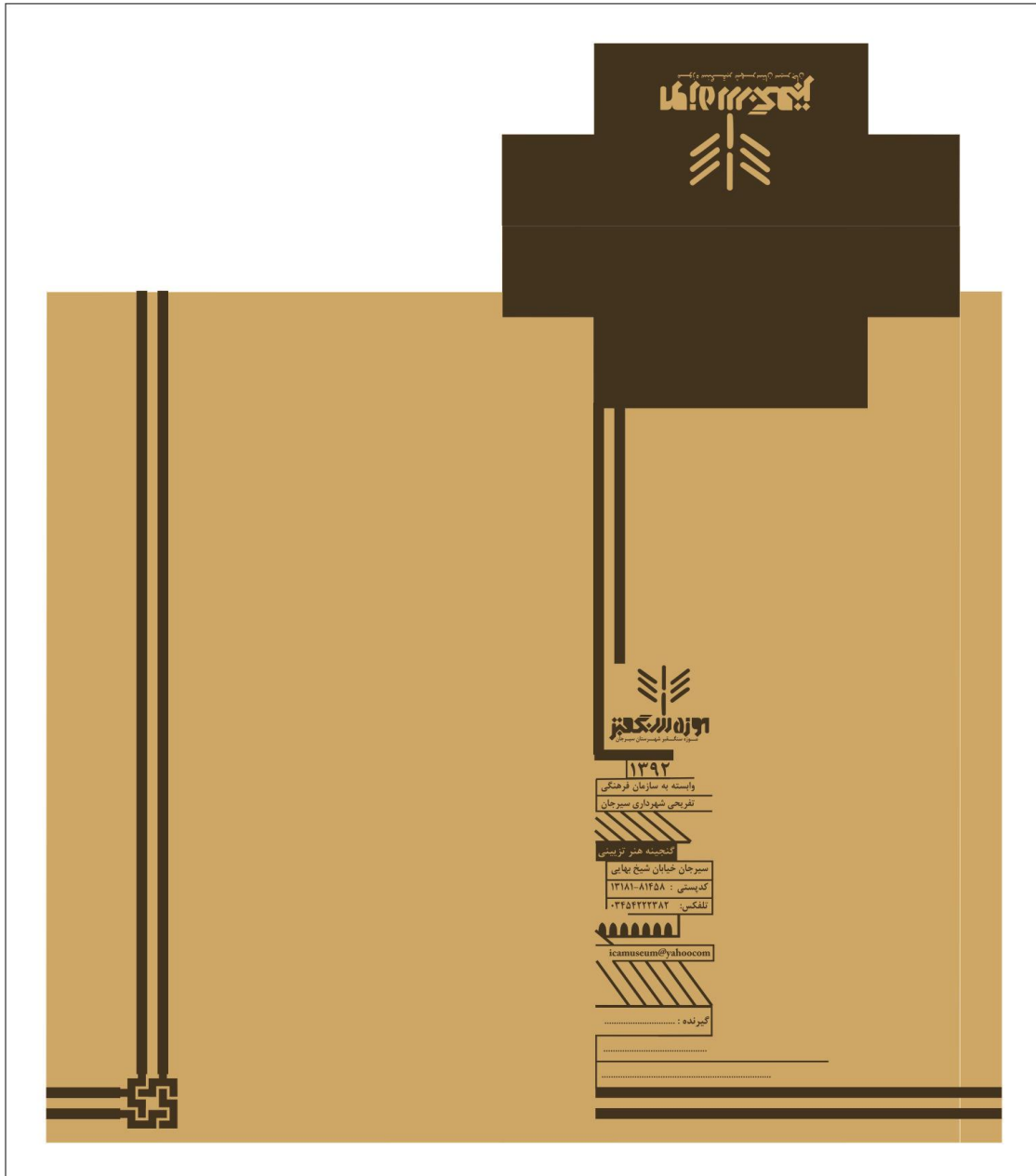
تاریخ :	.....
شماره :	.....
پوست :	.....
 مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران	
۱۳۹۲ وابسته به سازمان فرهنگ و انرژی، شهرداری تهران	
کمیته خبر نویسی	
سید جهان علیان شیخ بهایی کدپستی : ۱۳۸۱-۱۳۵۸ تلفن : ۰۲۶۵۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲	
 icamscum@yahoo.com	

۳) پاکت نامه:

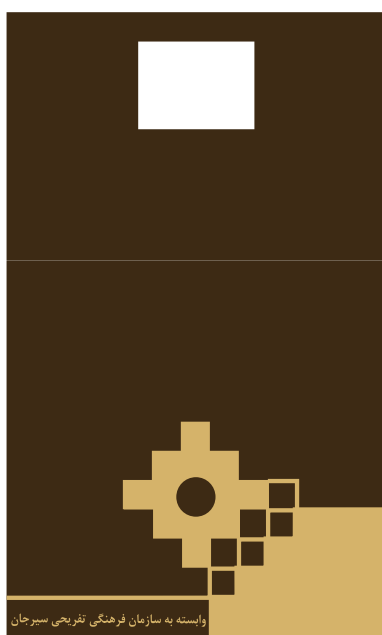
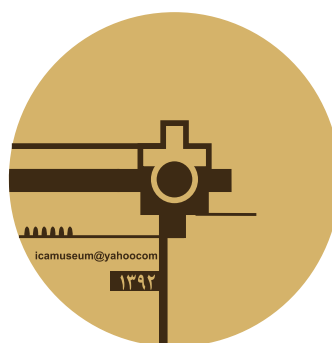
هنگام طراحی پاکت نامه از آنجا که موزه سنگ قبر تقریباً تزئینی است تصمیم گرفته شد از یک نقش تزئینی که از آنالیز یک سنگ قبر بدست آمده بود استفاده شود. ابتدا با این نقش در پاکت طراحی شد بعد با کم و زیاد کردن همین نقش فرم های جدیدتری بوجود آمد که از آن به عنوان یک بافت تزئینی روی پاکت استفاده شد و برای نوشتن آدرس گیرنده و فرستنده هم از همان لی اوت کارت ویزیت با یک سری تغییرات استفاده شد.

گسترده پاکت نامه:

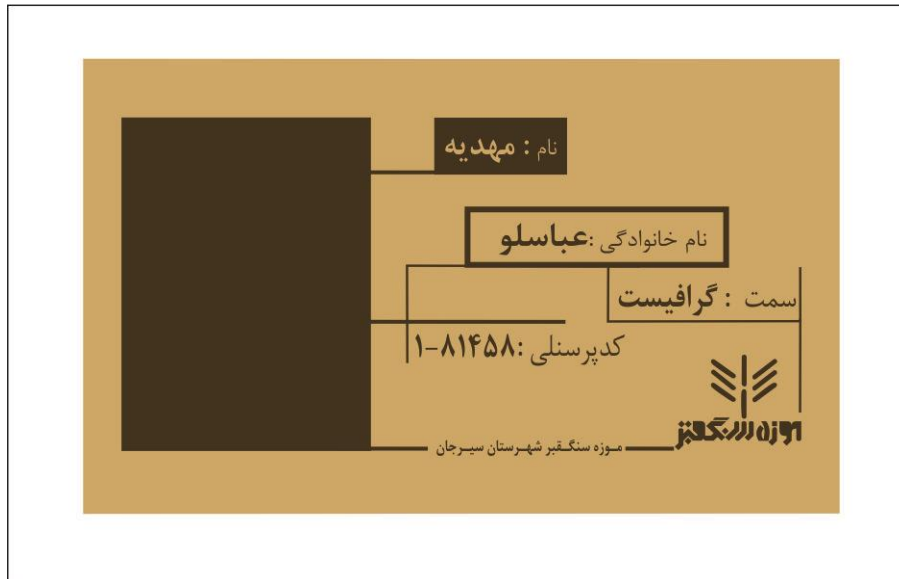

٤) طراحی سی دی و پاکت سی دی :

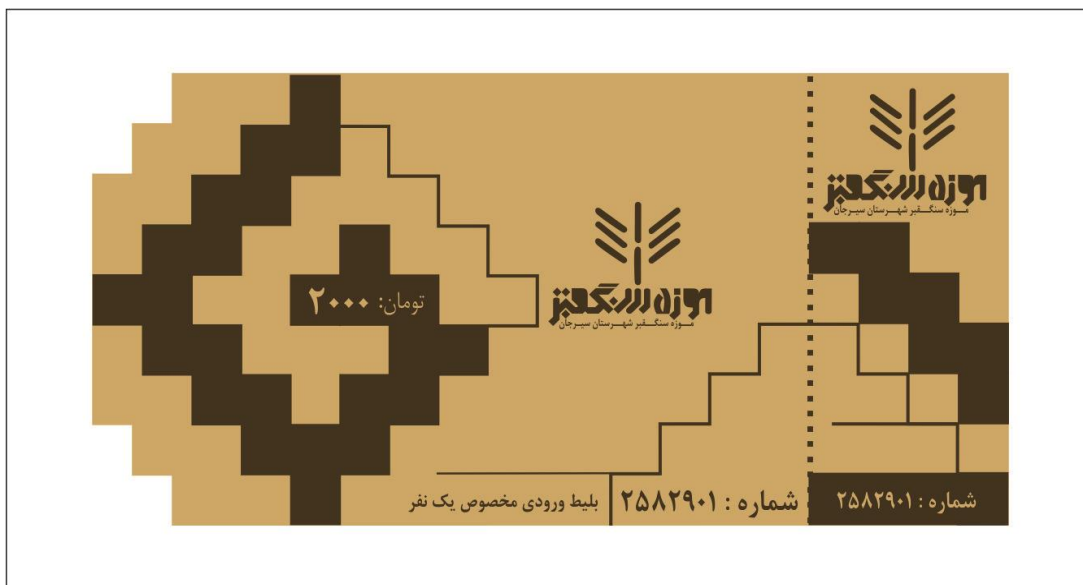

۵) کارت پرسنلی :

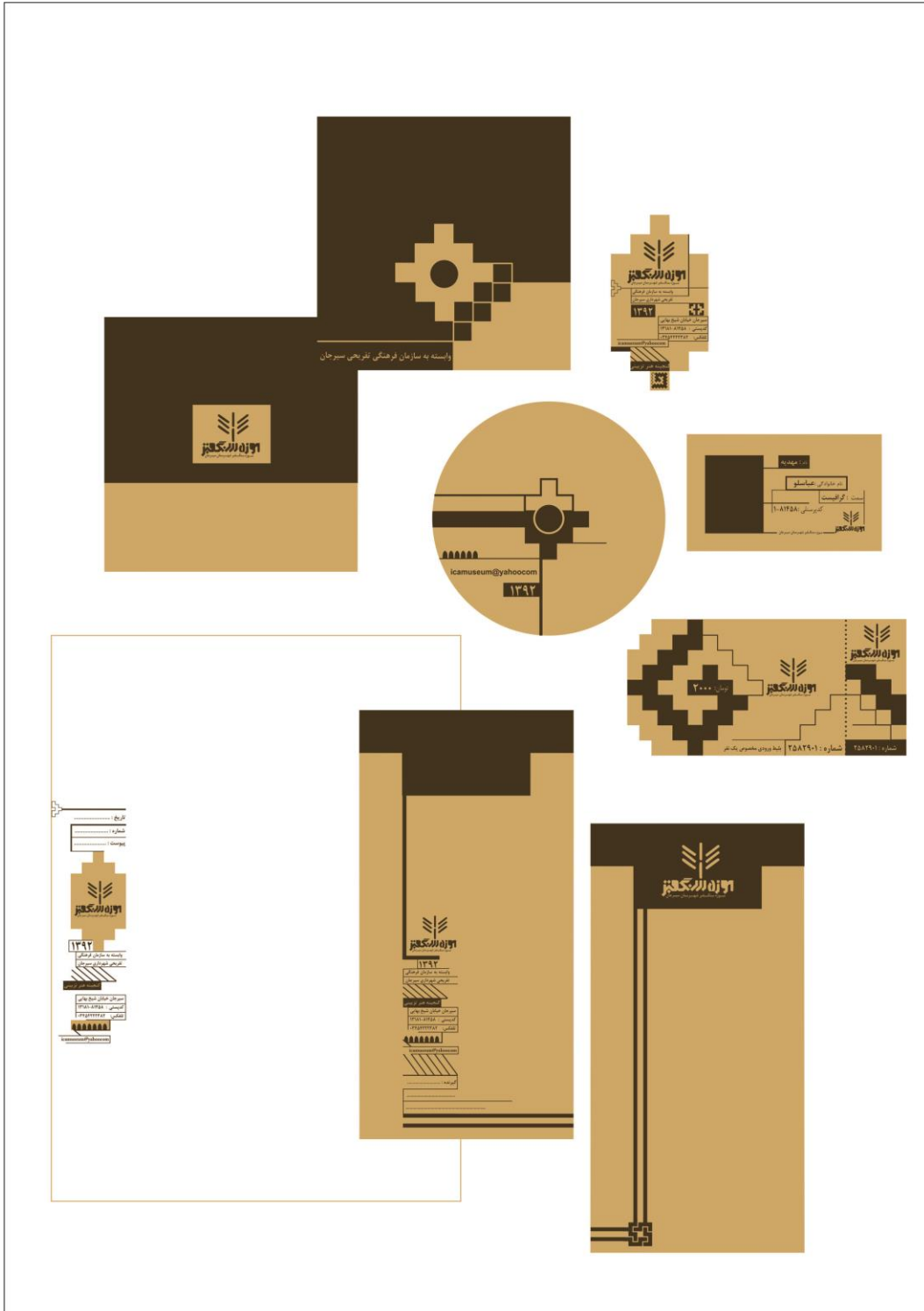
در طراحی این کارت از بین اتودهای که زده شد ساده ترین کارت انتخاب شد و آموختیم که کارت پرسنلی جدا از هر گونه گدافه گویی باید خیلی راحت و سریع اطلاعاتش را انتقال دهد .

۶) بلیط ورودی موزه :

ست اداری :

گروه شماره سه:

تبلیغات چاپی که شامل: (بروشور- پوستر)

بروشور:

به معنای جزوه و دفترچه است و به محصولی گفته میشود که توضیحاتی در

مورد یک موضوع می دهد. که غالباً دارای جلد و فاقد عطف است. (۶)

این بروشور از سه لت تشکیل شده. گرید این بروشور طوری طراحی شده

که وقتی بروشور تا میخورد و بسته میشود فقط طرح یک سنگ قبر که ساده

شده یکی از همان سنگ قبر های قبرستان است دیده می شود و حدوداً در

۱/۳ بالایی در محل برش وقتی تاها روی هم قرار میگیرند لوزی تشکیل می

شود و لوگوی موزه هم در وسط این لوزی جای میگیرد. در واقع انتخاب

این طرح برای روی بروشور برای همین بود که چیدمان آجرها به گونه ای

است که به لوزی وسط تاکید میکند و بر همین اساس بود که لوگوی موزه

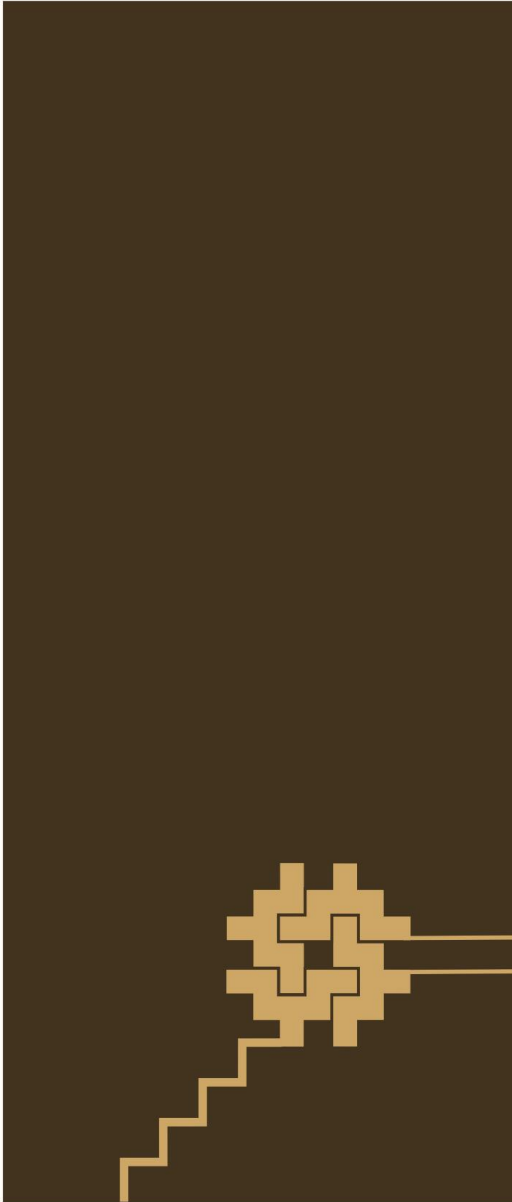
در لوزی میانی جای داده شد و همانطور که در تصویر باز شده بروشور

مشاهده میشود در سمت راست بروشور آنالیز شده دوتا از سنگقبرها آمده و

در وسط تاریخچه قبرستان جای گرفته و در سمت چپ هم توضیح

مختصری درباره نشانه های روی سنگقبرها وجود دارد که این سه لت با

یک خط تزئینی بهم مرتبط شده اند.

اوزه سیرجان
سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری سیرجان

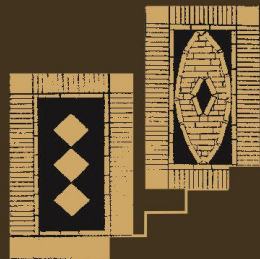
تاریخچه ی قبرستان

جهان سرشار از نشانه هاست. در کتب مقدس نزد ادیان الهی به کرات از وجود نشانه ها و در قرآن نیز مرتباً توجه به آیات الهی اشاره می شود، هر چیزی می تواند نشانه باشد. مهم اینست که چگونه تولید شده باشد و چگونه دریافت و درک شود...

نشانه شناسان مدعی هستند هیچ نشانه ای مضمّن معنایی صرفاً صریح نیستند. ما را به ساخت ضمنی رهبری می کنند.

در حقیقت نشانه شناسی تنها به ما می آموزد تا در قدم نخست نمونه ها را بازتاب واقعیت تلقی نکنیم.

این قبرستان در جانب غربی شهر سیرجان قرار دارد در مسیر اصلی جاده شیرازو در یک کیلو متری آن واقع شده است. آن گونه که از متن سنگ های قبور بر می آید گویا این قبرستان متعلق به دوران صفوی است اما تاریخ دقیق آن یا به عبارتی آن چه را که می توان به آن استناد کرد سنگ قبرهایی است که به سال ۱۲۲۰ م. ق. مربوط می شود همچنین سنگ قبری متبری متعلق به سید محمد باقر فرزند سید محمد جعفر یزدی که به سال ۱۲۵۶ م. ق فوت کرده و متاسفانه به سرعت رفته است یک سنگ قبر بسیار زیبا نیز موجود می باشد که مربوط به دوره قاجار است ، آن طور که از متن سنگ قبر بر می آید. تاریخ آن مربوط به سال ۱۲۳۷ م. ق از کربلایی محمد از طایفه بنی اسد میباشد.

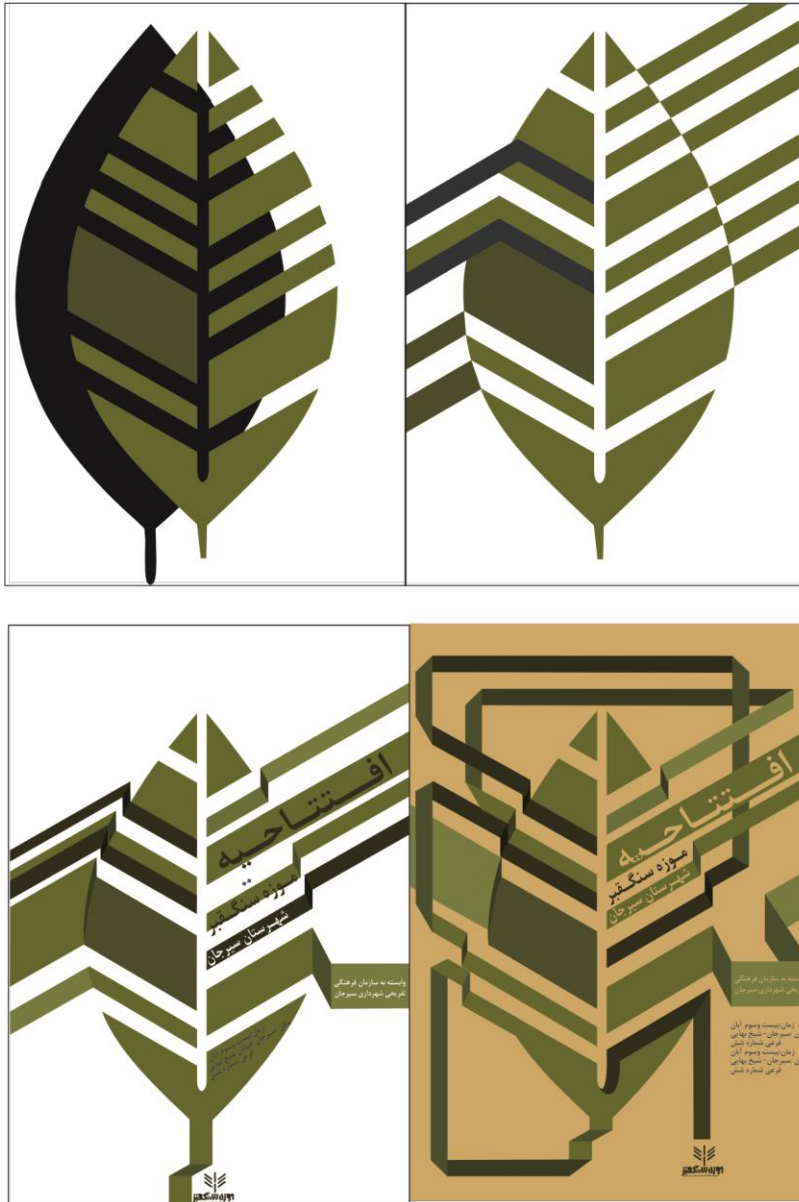
وابسته به سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری سیرجان

پوستر:

تصمیم گرفته شد ابتدا موضوع پوستر تحلیل شود و حروف آن جدا جدا معنی شود و برای هر کلمه اش معنی تصویری در نظر گرفته شد .
مثلا برای کلمه افتتاحیه معنی رویش و تصویر برگ را انتخاب شد و برای سنگ قبر فرم آجر را انتخاب شد سپس به تلفیق این دو پرداخته شد.
نتیجه کار جالب شد اما خیلی سطحی و ساده بود برای همین تصمیم بر آن شد کار از حالت دو بعدی به سه بعدی تغییر داده شود . سپس برای اینکه پوستر با سایر مجموعه هماهنگ شود همان شلوغی منطقی که در همه کارها هست در پوستر هم باشیوه دیگری بکار گرفته شد.

اتود :

پوستر نهایی :

گروه شماره چهار :

هدایا تبلیغاتی : تقویم رو میزی

تقویم به سه حالت عمده طراحی میشود:

(۱) رومیزی (۲) دیواری (۳) کتابی

تقویم های رومیزی را می توان به صورت تک برگ . چهاربرگ و ۱۲برگ طراحی کرد. ابعاد تقویم رومیزی معمولا حدود A5 انتخاب می شود. اگرچه ممکن است این ابعاد به قطع مربع یا ابعاد آزاد دیگر تغییر یابد. از دیگر قانون های طراحی تقویم رومیزی اندازه قلم اعداد و حروف است که در این نوع تقویم ها حدودا بین ۱۲ تا ۱۶ را در برمیگیرد.^(۶)

برای این مجموعه یک تقویم رومیزی تعریف شده است این تقویم از ۱۲ عدد کارت تشکیل شده یعنی برای هر ماه یک کارت اختصاص داده شده است که این کارت ها روی یک پایه قرار می گیرند در طراحی تقویم از گرید مربع شکل استفاده شده طوری که هر مربع یک رنگ دارد و این مربع ها کنار هم فرمی را تداعی می کنند که برگرفته از نقوش سنگ قبرهای موزه هستند سپس برای هر فصل رنگی در نظر گرفته شده در این تقویم ایام هفته و لگوی موزه به طور ثابت در بالای کارت و نام ماه ها در سمت چپ کارت قراردارند.

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
						۱	۲
	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
فروردین	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳
	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
	۳۱						

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
					۱	۲	۳
	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
اردیبهشت	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱			

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
						۱	۲
	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
خرداد	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
تیر	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
	۲۹	۳۰	۳۱				

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
					۱	۲	۳
	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
مرداد	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵
	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
							۱
	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
شهریور	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲
	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
	۳۰	۳۱					

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
							۱
	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
مهر	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹
	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰			

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
						۱	۲
	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
آبان	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
							۱
	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
آذر	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲
	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
	۳۰						

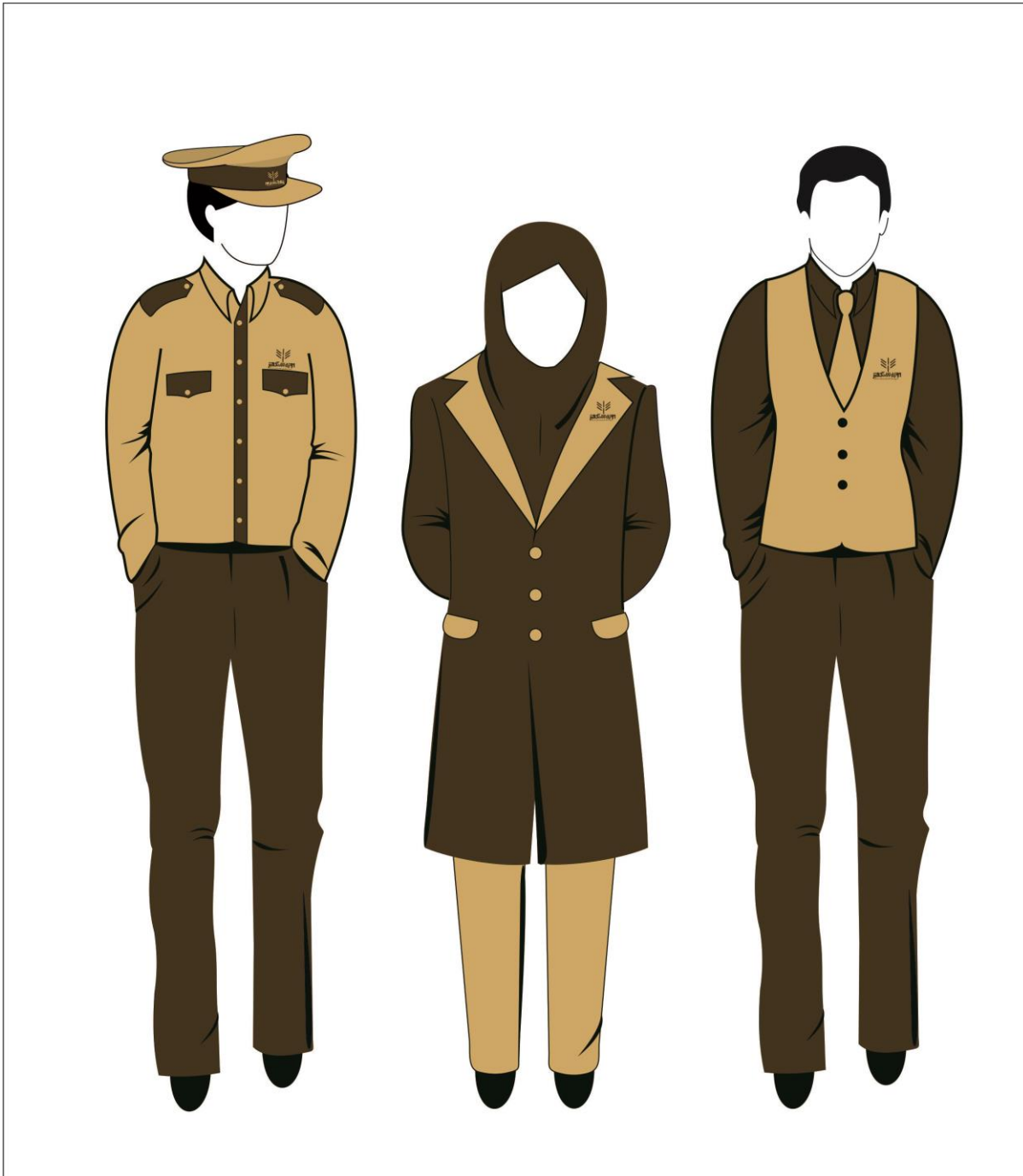
روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
							۱
	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
دی	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
	۲۸	۲۹	۳۰				

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
							۱
	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
بهمن	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵
	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰		

روز	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنج شنبه	جمعه
							۱
	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
اسفند	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳
	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	

گروه شماره پنج :

لباس که شامل: (لباس کارمند مرد و زن - لباس نگهبان)

گروه شماره شش :

محیط (پیکتوگرام - پرچم رومیزی - سنگفرش - گل کار - نیمکت - تعبیه

شیشه روی سنگبرها)

پیکتوگرام:

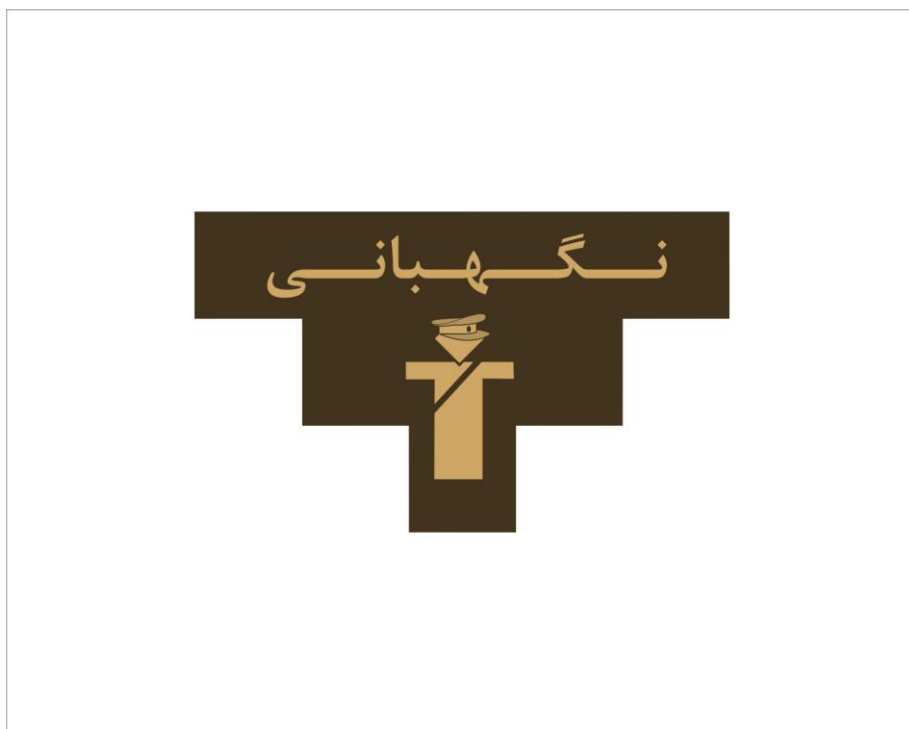
پیکتوگرامها معمولا برای بیان تصویری ساده و روان مورد استفاده قرار می گیرند. این مفاهیم می تواند هشدار دهنده، راهنمایی کننده و... باشد. به عبارت دیگر با استفاده از این نمادهای تصویری میتوانیم به یک ارتباط تصویری دست پیدا کنیم.

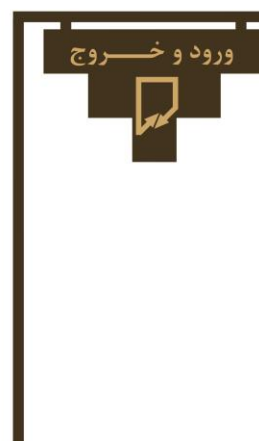
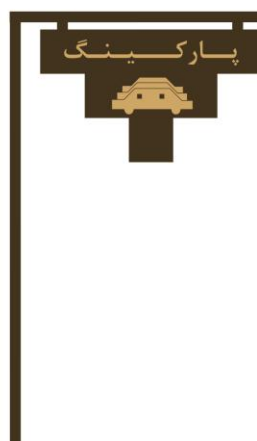
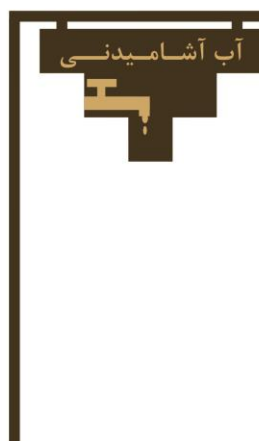
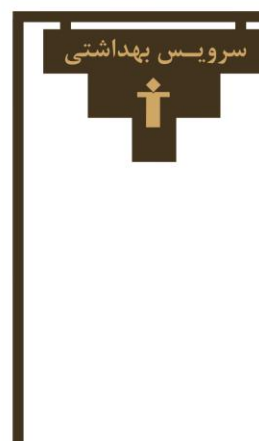
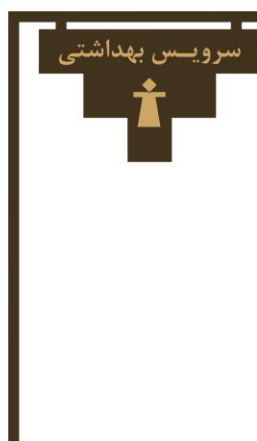
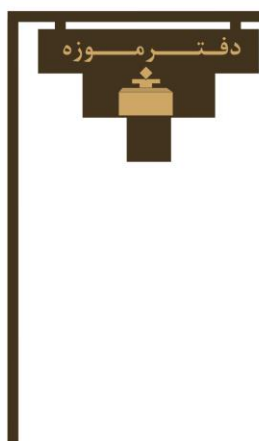
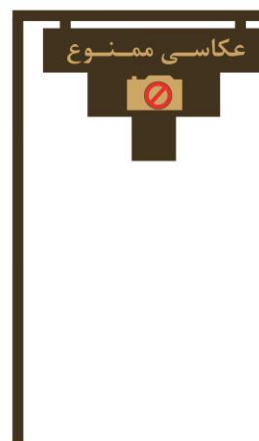
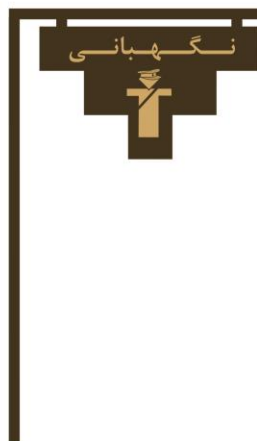
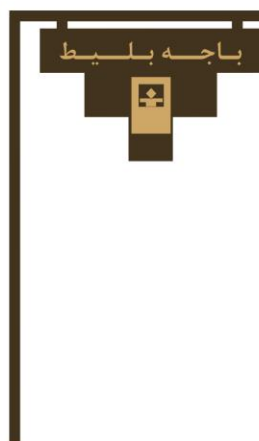
معمولا این نوع از نشانه ها برای آسان شدن ارتباط در یک محیط بکار میروند. (۲)

در طراحی این نشانه ها تصاویر ساده میشوند و چند بخش از عناصر اضافی حذف میشود ولی نباید به گویایی آن صدمه وارد شود. یعنی بیننده به محض دیدن نشانه باید به راحتی به مفهوم آن دست پیدا کند. از خصوصیات دیگر پیکتوگرامها این است که به دلیل اینکه در یک محیط تعدادی از آنها مورد استفاده قرار میگیرند باید طراحی به صورتی انجام بگیرد که هم مفاهیم مورد نیاز بیان شود هم اینکه در کل یک پیوستگی و هماهنگی شکلی با هم داشته باشند.

پیکتوگرام نیاز به سادگی و گویایی خاص خودش را دارد و از پیچیدگی کمتری نسبت به آرم برخوردار است . پیکتوگرام نباید گنگ و پیچیده باشد چون کارایی خودش را از دست می‌دهد. این تصاویر ساده ترین راه ارتباطی برای برقراری ارتباط بین تمام افراد یک جامعه ، با هر سطح سواد و فرهنگ و حتی زبان یا نژاد است ! در واقع پیکتوگرام ها به نوعی طراحی میشود که در غالب خاصی محدود نشوند . یعنی برای افراد خاص یا افکار خاص طراحی نمیشوند .

نوع اجرای پیکتوها : برش لیزی روی فلکسی با پایه فلزی.

سنگفرش - گل کار - نیمکت - پرچم - قراردادن شیشه روی قبور :

همانطور که قبلا گفته شد منشا همه این طراحی ها یک نقش است آن هم نقش قبر شماره پنج که در بخش توری موجود است.

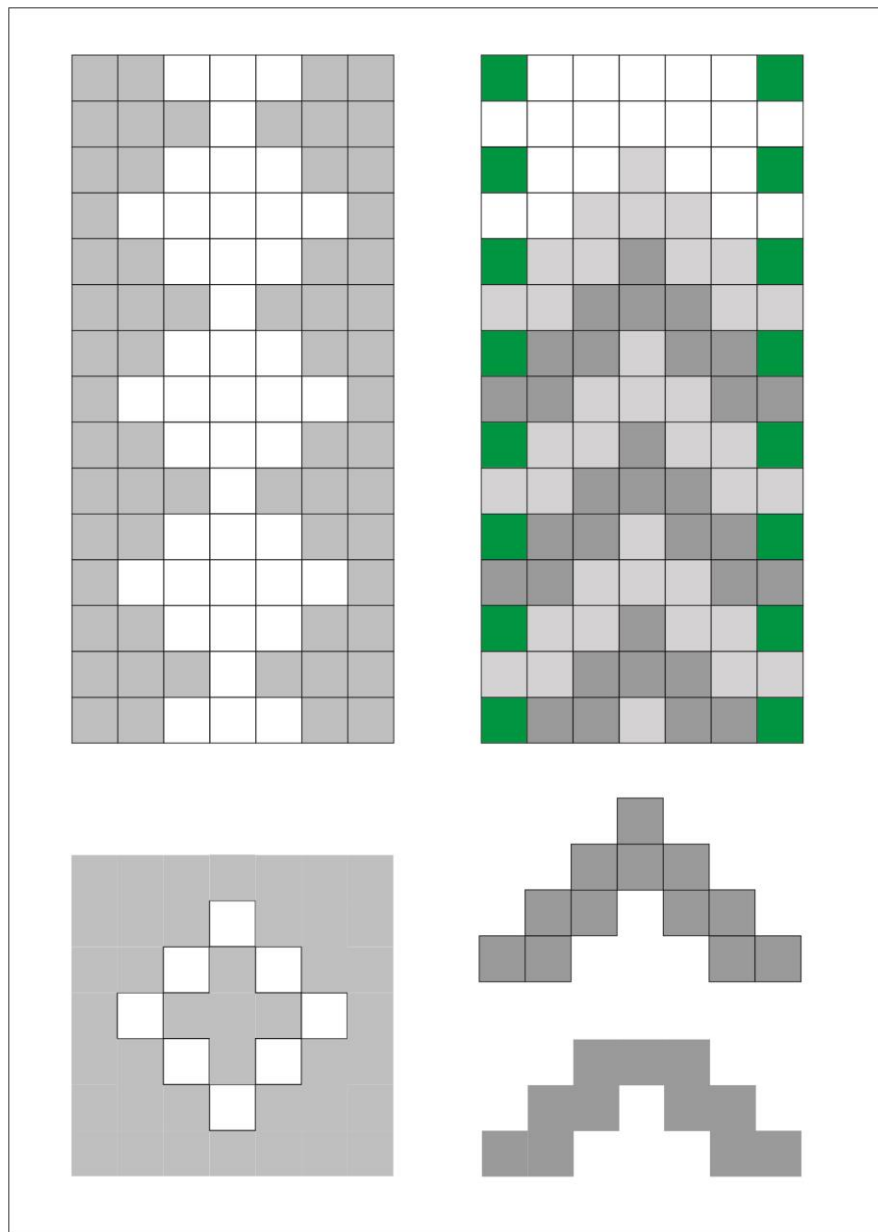
از آنجا که در بکارگیری آثار هنری گذشته باید از برخوردهای کلیشه ای و تکراری پرهیز نمود و بدنبال نقش ها و فرم ها و تصاویر و مفاهیم تازه و نو بود به این ترتیب آثاری نو و خلاق بوجود می آید و بیننده با بخش هایی از هنر ایران که تاکنون نادیده گرفته شده است آشنا می شود.^(۷)

بنابراین سعی شده از نقش اصلی استفاده شود ولی در هر کجا بسته به نوع کاربرد برخورد متفاوتی با آن انجام شود. مثلا در طراحی سنگفرش ها ابتدا نقش با مربع های یک اندازه رسم شد سپس در جایی مربع ها حذف شدند و در جای دیگر مربع ها بهم وصل شده و مستطیل رسم شد و به طرح دلخواه انجامید سپس با تکرار نقش. سنگفرش کامل شد و اما برای سنگفرش بعدی سعی شد از نگاتیو نقش اصلی استفاده شود و اطرافش هم با چمن کاری پر شود.

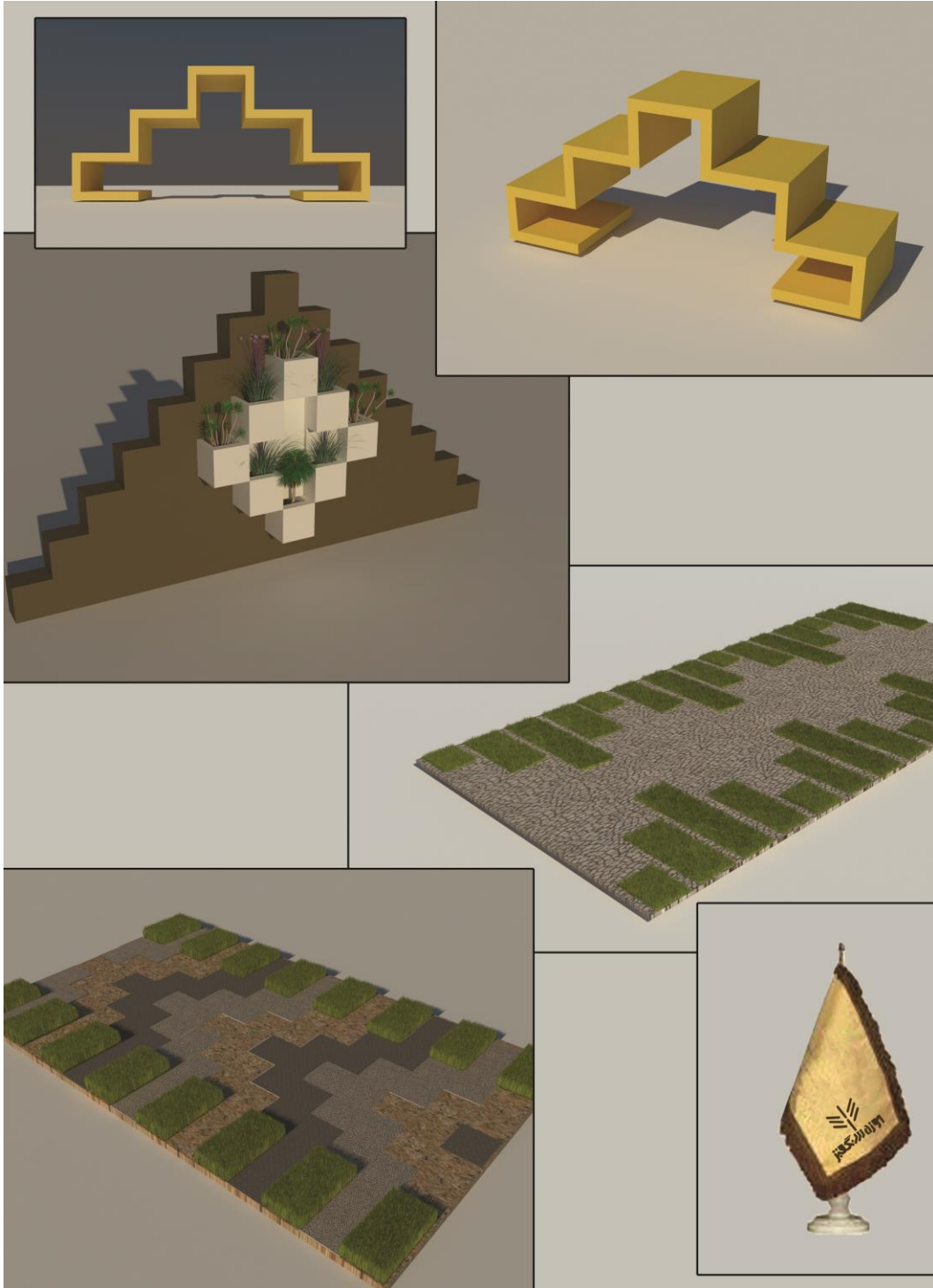
و نکته جالب اینکه بعد از اتمام طراحی سنگفرش طرح نیمکت و گل کار نیز بین اتودهایی که برای طراحی سنگفرش زده شده بود پیدا شد. در واقع هنگام طراحی سنگفرش قبل از تقسیم بندی . نقش به دو نیمه بالا و پایین

تقسیم شده بود که بعد از اتمام کار این طرح خیلی شبیه یک نیمکت دونفره بود. پس فوراً خطوط محیطی آن کشیده و مربع های داخلی حذف شدند و نتیجه کار نیمکتی شد که در تصویر مشاهده میشود .

اتوهای تاییدی سنگفرش و نیمکت و گل کار :

اجرای سه بعدی :

نصب شیشه روی سنگبرها :

قرار دادن شیشه ده میل با پایه های فلزی

پرچم رومیزی :

پرچم رومیزی با پایه سنگی

نمای از محیط :

نمایش گل کار ونیمکت و سنگ فرش از نمای جانبی و بالا با توجه به مقیاس آدمی

نتیجه گیری:

این تحلیل و بررسی به ما نشان داد که یک پیام دیداری به وسیله عوامل گوناگون و انواع مختلف نشانه های تجسمی، شمایی و زبانی پی ریزی می شود.

شاید بتوان گفت که یکی از دلایل به وجود آمدن علم نشانه شناسی پیشرفت در تمام زمینه ها، حضور در عصر ارتباطات- عصر سرعت و نیاز به انتقال سریع پیام بوده است و در نتیجه مسئولان این زمینه به ساده، گویا و روان کردن پیام ها پرداخته اند. اما در واقع نکته ای که توجه محقق را جلب کرد این بود که این مزارها یا در واقع این نشانه های تصویری هر کدام برای رساندن یک پیام (مثل اینکه این مزار متعلق به چه کسی یا چه طبقه ای از جامعه با چه خصوصیتی یا شغلی و توجه به اینکه با مزار شخص دیگری اشتباه گرفته نشود) به وجود آمده اند.

حقیقتی که در این تحقیق بر همگان آشکار شد. این است که در واقع آنچه که امروزه به عنوان علم نشانه شناسی در دنیا به صورت علمی مطرح است، هنرمندان ما در گذشته ذاتاً به آن رسیده بودند.

و حرف اخرا اینکه سوالی که اول راه برایمان بوجود آمده بود همانکه این همه نقش را هنرمند از کجا آورده است؟ در این تحقیق به جواب رسید.

منابع و ماخذ:

- ۱- اینترنت ، سایت www.sid.ir ، مطالعه نشانه شناسای ، فصلنامه علمی پژوهشی شماره ۳، تابستان ۱۳۸۵
- ۲- اینترنت، سایت ویکیپدیا.
- ۳- پهلوان، پوران، ارتباط تصویری از چشم انداز نشانه شناسی.
- ۴- حصوری، علی، مبانی طراحی سنتی در ایران.
- ۵- دکتر حسینی راد، عبدالمجید ، مبانی هنرهای تجسمی
- ۶- عابدانی ، علی ، کارگاه گرافیک.
- ۷- مختار معصومی ، بیتا ، نقش دیروز گرافیک امروز.
- ۸- مصاحبه با آقای محسن اسدی. باستان شناس.
- ۹- نصیری، محمدجواد ، سیری در هنر قالی بافی ایران.
- ۱۰- واعظی، حمیده ، طرح ها و نقوش فرش دستباف کرمان.
- ۱۱- وکیلی، ابوالفضل ، شناخت طرحها و نقشه های فرش ایران و جهان.

منابع تصویری:

تمامی عکسها توسط دانشجو از قبرستان حوالی دهستان مکی آباد در شهرستان سیرجان تهیه شده اند.

آینده ازان ملتی است که گذشته خود را بشناسند.